

URESNIČEVANJE CILJEV DRUŽBENO-EKONOMSKE POLITIKE V LETU 1975

Družbena akcija za gospodarsko stabilizacijo in doseg ciljev sprejete družbeno-ekonomske politike v letošnjem letu je stekla in nam tudi v našem podjetju nalaga zahtevne in zelo odgovorne naloge.

Politična stališča so nedvoumna — predvsem zahtevajo, da postane bitka za stabilizacijo. Trajna naloga s konkretnimi in jasnimi opredelitvami vseh organov samoupravljanja, poslovnih or-

ganov, organov delavske kontrole in zborov delovnih ljudi.

Sedanjša stanja na gospodarskem področju sicer ni potrebno dramatisirati, nujna pa je odkrita in vsestranska analiza in dosledna izvedba potrebnih ukrepov. Družbena akcija računa na napore delovnih ljudi, tudi na odrekanje marsičemu že predvidenemu. Računa na kakovost dela, ki naj normalizira in nadalje razvija družbena razmerja v smeri,

ki jo je začrtala nova ustava. Računa torej posebno na odgovornost za vsak poslovni korak, na temeljito izpolnjevanje sprejetih dogovorov in sprejetih delovnih nalog in ne nazadnje tudi na popravljanje že sprejete, če tega sedanje razmere ne prenesejo oziroma če dogovori presegajo realne možnosti.

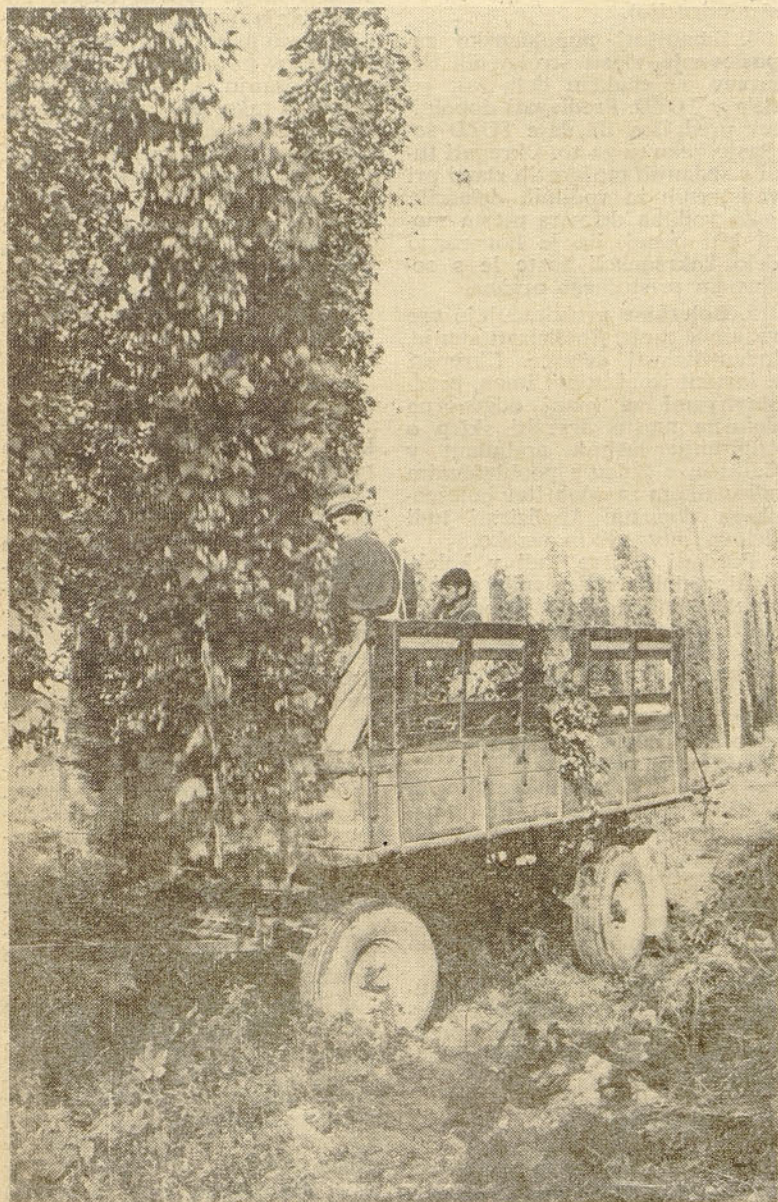
Lahko ugotavljamo, da potrebo po ukrepih, ki jih ta čas zahtevajo gospodarske razmere, vsi čutimo. Na nas leži njihova izvedba, predvsem pa se moramo

zavedati, da jih moramo izvajati tam, kjer delamo in živimo.

Akcijo za usmerjanje družbenopolitične aktivnosti za uresničevanje ciljev družbeno-ekonomske politike v letu 1975 vodijo v občinah koordinacijski odbori pri OK SZDL, v KS, SIS in TOZD pa odbori, ki so jih imenovali družbenopolitične organizacije v teh sredinah.

Delavski svet podjetja je na seji 7. 8. 1975 sprejel za podjetje kot celoto naslednja stališča in smernice za akcijo:

Savinjski golding bodo hmeljarji obrali prve dni septembra, nove sorte pa šele tja proti sredi meseca, ker nagaja deževje

AKCIJSKI PROGRAM ZA BOLJŠE POSLOVANJE

PROGRAM SO V JULIJU SESTAVILI PREDSTAVNIKI DRUŽBENO-POLITIČNIH ORGANIZACIJ V PODJETJU, VODILNI PODJETJA IN DIREKTORJI TOZD.

A. V zvezi z akcijo za uresničevanje ciljev družbeno-ekonomske politike v 1975. letu, ki jo organizirajo posebni koordinacijski odbori v občinah, so sprejeta naslednja stališča:

1. Vsaka TOZD se vključi v to akcijo neposredno v svoji občini.

2. V vsaki TOZD je treba izdelati in obravnavati na zborih delovnih skupnosti:

a) oceno izvajanja družbeno-ekonomske politike na podlagi analize polletnega poslovanja TOZD,

b) program ukrepov, da bi se zadeve izboljšale,

c) osebne zadolžitve posameznih delavcev za izvršitev ukrepov,

d) določiti način kontrole izvajanja teh zadolžitve (komisija delavskega nadzora in redna občasna poročila zborom delavcev).

3. Sprejete ukrepe in osebne zadolžitve je treba v pisni obliki objaviti v vseh delovnih prostorih ali pa jih izročiti vsakemu članu kolektiva.

4. Oceno, program ukrepov, zadolžitve dostaviti ekonomsko organizacijskemu oddelku skupnih služb, ki izdela pregled programov ukrepov vseh TOZD.

5. Politični aktiv v TOZD je le koordinator akcije med posameznimi organi in organizacijami v TOZD. To ni nov organ, ki sprejema sklepe! On le skrbi, da akcija teče in kontrolira da vsakdo izvršuje svoje naloge v akciji.

B. Program ukrepov zadeva dve področji:

a) dolgoročne ukrepe, ki jih je treba urediti s samoupravnimi akti in predpisi (sistemski ukrepi). Sem spadajo tudi naložbe za odpravo ozkih grl v kapacitetah in za izboljšanje gospod. strukture (skladnost: surovina—predelava—prodaja),

b) tekoči ukrepi, ki rešujejo probleme sprotne značaja s sklepi samoupravnih organov in odločitvami poslovnih organov.

C. Problemi sistemskega značaja:

1. Funkcija planiranja (in analize) je zapostavljena in podcenjena. Posledice: gospodarjenje po občutku, na pamet, od danes do jutri.

a) planiranju in analizi poslovanja zagotoviti ustrezno mesto in pomen v poslovanju, ustanoviti za to potrebno službo, kjer je ni ali je pre slablo zasledena,

b) sestaviti osnutek razvojnega programa 1976—1980, kot je bila naloga dana, osebno odgovorni direktorji TOZD,

c) letni gospodarski načrt 1976 izdelati prezgodaj v predvidenem roku (dec. 1975). EOO naj po potrebi predlaga dopolnitev metodologije,

d) plan mora vsebovati ukrepe za izvršitev in osebne zadolžitve za nje,

e) sprejeti poseben pravilnik ali sporazum, ki bo urejal proces planiranja v podjetju, usklajevanje planov, določanje nosilcev odgovornosti za izvedbo itn., (Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje s 1. strani)

e) pri ekon. organiz. oddelku naj se osnuje poseben koordinacijski strokovni organ za planiranje, v katerega se vključijo vsi planerji oziroma nosilci funkcij planiranja v TOZD

f) plan naj določa globalno medsebojne poslovne odnose TOZD. Usklajenega za celo podjetje naj sprejmejo vse delovne skupnosti podjetja. Iz tega naj izvirajo pooblastila samoupravnih organov za njegovo izvedbo.

2. **Nagrajevanje po delu** se zaradi oportunističnega odnosa izvaja le pri fizičnih in komercialnih delavcih. Analizirati stanje v vsaki TOZD!

a) plačevati po **normah** dosledno, tudi kadar se ne dosegajo, ne glede na vzroke. Uveljaviti tudi norme za kvaliteto,

b) uvesti **premijski sistem** nagrajevanja vodstvenih delavcev, kjerkoli je možno meriti poslovni učinek enote, ki jo vodijo (na osnovi izvršitve plana),

c) uvesti **nagrajevanje za tehnične izboljšave** in koristne predloge (komisija delavskega sveta podjetja).

3. Sprejeti **skupne osnove in merila delitve dohodka** (sam. sporazum) TOZD, ki bodo spodbujale k dobremu gospodarjenju in onemogočale delitve OD preko ustvarjenega dohodka (in minimalne akumulativnosti) oziroma preko meje solidarnosti (90 % obr. osnova).

4. Sprejeti načela in mehanizem poslovanja **Interne banke** pravilnik o »pravilih igre«. Ta naj služijo za osnovo bodočega sporazuma o poslovanju Interne banke.

5. Rešiti problem **razvojne in komercialne koordinacije** med TOZD v podjetju.

6. Bolje organizirati in povezati TOZD

— po tehnološki sorodnosti,
— po reprodukcijskih celotah (zlasti Mesnine, Mlekarna, Mešalnica krmil, Notranja trgovina).

Pripraviti predloge sporazumov o organizacijski povezavi in o delitvi skupnega dohodka.

Združiti s proizvodnjo in poenotiti kmetijske strokovne službe v regiji in podjetju.

C. Zunanje trgovinska problematika:

1. Preveriti letošnji plan potrebnih deviz za uvoz. Dolgoročno ugotoviti, kje je uvoz reprodukcijskega materiala (katerega) potreben, kje ga je možno presmerirati na vzhod, ali pa blago dobiti doma (količina, vrednost). Plan izvoza in plan uvoza sta sestavna dela gospodarskega načrta vsake TOZD.

Posebej to velja za opremo in stroje!

2. Povečanje izvoza:

a) Hmezd — možnosti direktne prodaje, zlasti v tretji svet, na nova prekomorska tržišča; v predelanem stanju,

b) Notranja trgovina — gozdni sadeži — le preko Hmezada,

c) Mesnine — premalo truda za večji izvoz mesa in živine, ugotoviti potencialne mesne izdelke za izvoz in možnosti večje proizvodnje le-teh,

č) Sadjarstvo Mirošan — drevesca se ne izvažajo, čeprav so možnosti — povečati proizvodnjo,

d) Strojna — pripraviti »teren« za izvoz na vzhod in dežele v razvoju, informiranje, blagovne liste.

Vsaka TOZD naj ugotovi svoje možnosti za izvoz in kaj je treba v tej smeri storiti.

3. Hmezd naj prouči svoje perspektive kot zunanje trgovinska TOZD (ne le za hmelj), kadrovske usposobljenosti, problem Hmezad Trada rešiti.

D. Investicije

1. **Preveriti pokritje in realnost investicijskega načrta TOZD 1975.** Glede na realne vire sredstev in njihovo zagotovitev (bančni krediti veljajo dokončno le tisti, ki so pogodbe zanje podpisane do 21. 6.)

a) problemi pokritja naložbe v teku v Mlekarni, Strojni, Kmetijstvu Šmarje, Gradbeništvu, Notranji trgovini,

b) usklajenost z drugimi TOZD (surovina-predelava),

c) skladnost naložb z družbenimi kriteriji (izboljšanje gospodarske strukture, trgovinske bilance, zagotovljena surovina oziroma tržišče za izdelke.

2. Določiti prioritete naložbe in potrebno združevanje sredstev, na osnovi usklajenega programa razvoja vseh TOZD in širših družbenih meril.

3. Dosledno spoštovati predpisane postopke investiranja (zakonske in interne). Nobena naložba ne sme mimo predpisane procedure!

4. Izboljšati pripravo investicij zlasti tehnološko in ekonomsko. Osnovati pri DSP posebno strokovno komisijo za preverjanje ekonomičnosti in tehnološke zasnove naložbe.

5. Revidirati letošnje in bodoče bilansiranje **investicijskih sredstev** in izločiti vse tiste vire, ki še niso realizirani v času izdelave te bilance (PAMK prodaja OS in sl.)

E. Osebna poraba

1. Preveriti skladnost delitve DO z merili letošnje republiške resolucije.

Vsaka TOZD za sebe in EOO za podjetje izdela analizo skladnosti delitve DO na podlagi polletnih obračunov. (Rast DP in OD).

2. Izdelati predlog skupnega sporazuma o delitvi OD.

3. Nobenih novih povečanj OD letos; samo skladno s povečanjem storilnosti in merilih pod 1.

F. Osnove večanja proizvodnje in delovne storilnosti

niso naložbe v nove kapacitete in povečanje zaposlenih, temveč intenziviranje gospodarjenja:

1. Boljša **izraba kapacitet** se analizira v ošnutku razvojnega programa. Ugotoviti po proizvodnih linijah, po objektih itn., koliko so izkoriščene. Predvideti ukrepe za doseg polnega izkoristka (več surovin, odprava ozkih grl, modernizacija, melioracija, novi tehnološki postopki itn.). Ti ukrepi naj imajo prednost pri naložbah.

2. Modernizacija;

a) strojev in proizvodnih objektov,

b) tehnologije in načina dela, (nosilci so tehnološke službe, in preko nagrajevanja koristnih predlogov — vsi zaposleni).

3. Boljša organizacija dela:

— globalno letno planiranje,
— operativna priprava dela, koordinacija z nabavo in prodajo (Strojna, Mesnine!),
— nagrajevanje.

4. Delitev dela v internih integracijah:

a) proizvodnja — predelava — trgovina (reprodukc. in doh. celote),

b) povezava kmet. TOZD v podjetju in regiji in koncentracija strokovnih služb.

5. Specializacija z eksternimi integracijami v živilski industriji.

G. Kadrovska problematika

1. Ne spoštuje se dosledno družbeni dogovor o **kadrovske politiki** ob novih namestitvah. Doseči, da se odstopa od zahtev le s soglasjem skupne komisije za sistemizacijo.

2. Premalo je mladih **kadrov zlasti z visoko izobrazbo**. Kar jih je, pa ne pridejo do izraza njihove ambicije, ker so neustrezno nameščeni (manj pomembna, nesamostojna delovna mesta).

3. **Režim odpiranja in zasedanja novih delovnih mest** zlasti v režiji, in sploh kjer delo ni normirano, zaostri. Dopustno le na podlagi analize potreb in organizacije dela (analizirati delovni postopek in obseg dela). Zahtevati predpisani postopek za odpiranje novih delovnih mest (opis dela, soglasje komisije za sistemizacijo).

4. Zmanjšati **popoldansko zaposlovanje**, zlasti strokovnih delavcev na enakem delu kot ga dela v TOZD. Predlagati dopolnitev predpisov da daje TOZD soglasje delavcu za to. Ukrepati tudi v sedanjih možnostih zlasti pri vodstvenih in vodilnih delavcih.

Za vodilna delovna mesta mora biti pogoj, da je honorarno delo kakršnekoli vrste le s soglasjem pristojnega organa.

5. **Bolezine** prekoračujejo vse razumne meje. Analizirati stanje, indentificirati delavce. Ukrepati z javnim iznašanjem imen, predstaviti za manj odgovorna delovna mesta. Izvršiti sklep o odpiranju lastnih ambulant v Celju in v Žalcu s pooblaščenim zdravnikom za odobritev bolezenskega dopusta. Analizirati tudi delovne nezgode in vzroke.

Poiskati rešitve tudi v kolektivni zadolžitvi delovnih skupin za določeno delovno nalogo, določiti ji rok in maso vkalkuliranih OD za to. Tako da preide borba zoper zabušante na kolektiv, ki zaradi tega trpi. Individualne norme in nagrajevanje povzročajo nezainteresiranost ostalih delavcev za te probleme. Možne so tudi dodatne premije za izvršitev dela v roku, ki ga omogoča število vseh delavcev v skupini itn.

Kjerkoli je možno, je treba pogojiti polno izplačilo dosežene individualne norme z doseganjem proizvodne naloge skupno kot celote.

Izvršiti je treba preverjanje usposobljenosti delavcev v komercialni iz poznavaanja uzanc in predpisov in internih navodil o blagovnem prometu.

H. Sistem dela:

1. V globalnem pogledu ustvariti tak sistem:

planske naloge — osebne zadolžitve vodilnih in strokovnih delavcev — nagrajevanje (premijsko) za izvršitev planskih nalog.

2. **Sklepi in delovne naloge** se nedosledno izvršujejo na vseh ravneh. Zato je potrebno:

— osebno zadolžiti delavce za izvršitev sklepa ali naloge,

— na vsaki seji ali delovnem sestanku uvesti obvezno kot prvo točko: pregled izvršitev sklepov, kjer poročajo zadolženi,

— ukrepati zoper delavce, ki sklepov ne izvršujejo ali pa jih slabo in nedosledno, z zamudami.

3. Preslaba funkcionalna **povezanost skupnih služb podjetja in TOZD** kot posledica napačnega pojmovanja »samostojnosti« TOZD ovira normalni potek povezanih delovnih procesov. Ustvarja nevzdržne odnose pri iskanju krivcev za slabo delovanje posamezne funkcije v podjetju, ovira normalno kadrovanje ljudi v službah.

Službe TOZD povezuje vodja službe v podjetju, ki jim je strokovno »nadrejen«. Vodje služb v podjetju so odgovorni, da se vršijo redni delovni sestanki z vodji in delavci v TOZD. Doseči smotorno razmejitev dela služb podjetja in TOZD.

4. **Skupne službe podjetja** morajo tudi samoupravno in poslovno zaživeti kot delovna skupnost (kolegij, program dela, stroški).

5. Predlogi samoupravnih predpisov in ukrepov se v pripravljalni fazi premalo proučijo v širšem krogu (bodisi zaradi pomanjkanja časa ali neangažiranosti). Zato in zaradi nepoznavanja predpisov pa nastopajo problemi pri izvajanju, ki se nemalokrat rešujejo tako, da dela po svoje, kot komu ustreza.

6. Predstavniki TOZD v organih in delovnih telesih v podjetju se premalo angažirajo, kot da skrb za dobre skupne rešitve in delo skupnih organov ni delo za TOZD. Doseči je treba večjo angažiranost predstavnikov TOZD pri iskanju rešitev in urejanju skupne problematike.

I. Samouprava

1. Oblikovati in v statutih uzakoniti **samoupravne skupine** in preko njih organizirati delovanje delegatskega sistema (glej: govor na tovariškem srečanju).

2. Oživeti **komisije delavskega nadzora** v TOZD in okrepiti službo kontrole v podjetju. Pripraviti pravilnik o delu in nalogah komisij. Doseči potrebno samostojnost in samozavest komisij. Kadrovske sestavo po potrebi dopolniti, da bodo v njih ugledni in iniciativni starejši delavci. Organi kontrole naj začno z aktivnim delom prav s kontrolo izvajanja tega programa ukrepov. Organizira naj se dogovor o nalogah in načinu dela za vse predsednike komisij.

3. Zaostri **osebno odgovornost** za vsako nezakonitost, slabo izvrševanje nalog, ne glede na položaj in delovno mesto (glej sklepe predsedstva CK ZKJ).

4. Izdelati manjkajoče **splošne akte** in sporazume. Prednost: statut podjetja, sporazum o delitvi DO, o delitvi OD, vzorčni statut TOZD (dopolniti), pravilnik o delavskem nadzoru, samoupravni sporazum o skupnih službah podjetja, pravilnik o inovacijah, spo-

(Nadaljevanje na 15. strani)

13. DAN HMELJARJEV PRAZNOVALI LE HMELJARJI SAVINJSKE DOLINE

SODELOVANJE NA PRAZNOVANJU ODKLONILE ORGANIZACIJE Z OBMOČIJ, KJER HMELJARSTVO SE NIMA TRADICIJE. OBE PRIREDITVI — V SOBOTO STANOVSKA V ŽALCU IN V NEDELJO TURISTIČNA V BRASLOVČAH — IZREDNO USPELI.

Devetega avgusta zvečer so se v Hmeljarskem domu v Žalcu zbrali hmeljarji-kooperanti in vabljeni gostje, da v teh za hmeljarstvo nič rožnatih časih dostojno

proslave svoj stanovski praznik, se pogovore in povesle.

Praznovanje je pričel lanskeletni starešina Franc Šketa z nagovorom:

Stari hmeljarski starešina Franc Šketa predaja dolžnosti novemu starešini — Antonu Ocvirku iz Grušovlj

DRAGI HMELJARJI — SPOSTOVANI GOSTJE!

Čutim prijetno dolžnost, da otvorim letošnje srečanje hmeljarjev. Kot star hmeljar sem na to ponosen. Dovolite mi, da vas prav pristrčno pozdravim. Želim, da bi naše srečanje potekalo v čimbolj tovariškem vzdušju in da bi se vsi kar najbolje počutili.

Letošnje srečanje je trinajsto po vrsti. Žal moramo ugotoviti, da poteka letos v ožjem krogu, saj se praznovanja niso udeležili hmeljarji izven doline. Hmeljarji-kooperanti mislimo, da je potrebno praznik hmeljarjev ohraniti tudi v letih, ko pridelovanje hmelja ni najbolj ugodno.

Upam, da bo srečanje še bolj pristrčno, nam vsem v zadoščenje za pripadnost tej grenki roži, obenem pa spodbudno za bodoče.

Naše srečanje bo popestril s svojim programom tudi pevski

zbor iz Prebolda, imenovali bomo novega starešino, podelili priznanja zaslužnim hmeljarjem in seveda izbrali hmeljsko princezo za leto 1975.

Srečanje bomo izkoristili tudi za to, da opozorimo na uspehe, ki smo jih v preteklih letih dosegli na področju hmeljarstva v kooperaciji.

Da opozorimo na ves trud, ki ga leta in leta vlagamo v to proizvodnjo in ne nazadnje tudi zato, da opozorimo širšo družbeno skupnost na težave, ki so se nam nakopičile zaradi prenizkih cen in katere se vse prepočasi rešujejo.

Prosim predsednika hmeljarskega odbora naše kooperacije, da nam v nekaj besedah oriše trenutno stanje v hmeljarski proizvodnji pri nas, v Sloveniji in širšem svetu.

Ignac Brdnik — predsednik hmeljarskega odbora pri TOZD Kooperacija Žalec pa je dejal:

SPOSTOVANE HMELJARKE IN HMELJARJI!

Prav je, da tudi tako priložnost, kot je današnja, izkoristimo in pokažemo na uspehe in težave, ki nas spremljajo s to grenko rožo.

Vseh težav, ki so se nakopičile v zadnjih letih, nismo sami krivi. Prodajna cena hmelja se že nekaj časa ni bistveno spremenila. Proizvodni stroški pa neprestano naraščajo. Mnogi se še spominjate govora hmeljarskega starešine iz leta 1969, ko je opozoril, da bo potrebno bolj budno paziti na rast proizvodnih stroškov, oziroma jih s pomočjo uva-

janja sodobne tehnologije celo znižati.

Lahko rečem, da smo hmeljarji s pomočjo znanja strokovnih služb in lastno prizadevnostjo dosegli velik napredek. Rezultat tega je spremenjena podoba doline. Razdrobljene nasade so zamenjali sodobni kompleksi žitnic. Drago ročno delovno silo pri vzgoji in obiranju hmelja smo v veliki meri zamenjali s kemičnimi sredstvi in obiralnimi stroji. S tem smo proizvodne stroške znatno znižali, žal pa so istočasno cene repromaterialu, ki ga za

proizvodnjo hmelja potrebuje, mo, prestopano in prekomerno naraščale. To pa navidezno zmanjšuje uspehe, ki smo jih dosegli pri znižanju proizvodnih stroškov.

V naši kooperaciji imamo trenutno 570 ha sodobnih nasadov hmelja in le še 110 ha ostalih nasadov, pred nekaj leti pa je bila slika obratna.

Površine so se v zadnjih letih zmanjšale, v glavnem na račun nasadov na hmeljevkah. Težave, o katerih sem že govoril, pa ne spodbujajo hmeljarjev, da bi hmeljišča v večji meri obnavljali. Vendar tega ne smemo jemati preveč tragično. S hmeljem živimo že skoraj 100 let, s hmeljem smo v dolini dosegli lep napredek, zato bomo takoj, ko se bodo pogoji pridelovanja izboljšali, nasade zopet razširili. Krizo ročnega obiranja smo z nabavo obiranih strojev v strojnih skupnostih rešili brez večjega pretresa.

Trenutno imamo v kooperaciji 46 strojnih skupnosti, veliko strojev pa so kupili hmeljarji tudi sami. Upam si trditi, da bomo letošnji pridelek že 80% obrali strojno.

Spoštovani hmeljarji! Dovolite mi, da ob tej priložnosti omenim še tole. V dolini smo vsi hmeljarji z rednimi izjemami kooperanti naše temeljne organizacije Kooperacija. Ta podatek zgovorno priča o tem, da smo v sodelovanju našli obliko dela, ki nam koristi in nas obenem povezuje. S tem smo enotnejši in močnejši, ko je pred širšo družbeno skupnost treba stopiti s problemi in težavami, ki nas tarejo.

Kritičen položaj, ki tare vse jugoslovanske hmeljarje, nas je pripeljal do tega, da smo pri Zvezni gospodarski zbornici osnovali jugoslovansko skupnino za hmelj. Vzporedno s tem smo ustanovili

V splošno zadovoljstvo je pevski zbor iz Prebolda zapel tri pesmi in za to prejel priznanje z burnim ploskanjem.

Letošnji pravkar izvoljeni hmeljarski starešina Anton Ocvirk iz Grušovlj je po prejemu mačka — simbola hmeljarstva pri nas — dejal:

SPOSTOVANI HMELJARJI, DRAGI GOSTJE!

Sprejel sem imenovanje hmeljarskega starešine, sprejel simbol hmeljarstva, simbol našega dela in naših upov za še boljši jutrišnji dan. Rodil sem se s hmeljem, živim z njimi, rad ga imam, saj vidim v njem svoj napredek in napredek naše doline.

Prizadeval si bom, da bom opravičil vaše zaupanje in obljubljam, da bom vedno in povsod zastopal interese hmeljarjev in da bom po svojih najboljših močeh prispeval k napredku hmeljarstva.

Hmeljarji vemo, da nas tudi v bodoče čaka trdo in vestno delo, če bomo hoteli biti uspešni na svetovnem trgu, za katerega pridelujemo večino naše zelene rože.

Pridružujem se besedam pred-

tudi skupni fond rizika za hmelj. Tako organizirani smo se pojavili z zahtevkom, da nam družba priskoči na pomoč in pomaga rešiti sedanjo neugodno situacijo. Priznati moramo, da smo nalezli na razumevanje, čeprav sredstva, ki smo jih dobili, niso tolikšna, kot smo pričakovali. Spoznali pa smo, da bomo tako organizirani in s takim načinom dela lahko uspešno premostili krizo, v kateri smo se znašli.

Omenil sem že, da krize, v kateri smo, hmeljarji sami nismo v celoti krivi. Očitamo si lahko le to, da so naši hektarski donosi premajhni, kar se nam močno pozna pri našem dohodku. Velik del krivde nosijo tudi hmeljarji drugih držav, predvsem Zahodna Nemčija, ki so svoja hmeljišča razširili mimo vseh dogovorov. S tem so ponudbo hmelja na svetovnem trgu močno povečali, kar se odraža v nizkih cenah. Jugoslovanske hmeljarje, ki večino svojega hmelja izvozimo, je to še posebno prizadelo. Boli nas tudi to, da poskušajo sedaj krivdo za tak položaj prevladati na nas in hmeljarje drugih držav, češ, da smo to krivdo povzročili mi.

Zaradi tega ostro protestiramo in upamo, da so podobno storili tudi naši predstavniki, ki so trenutno na hmeljarskem kongresu na Poljskem.

Spoštovani hmeljarji!

Dovolite mi, da svoje kratko poročilo zaključim z željo, da bi trenutno stanje čim prej prebradili in z željo, da nas tudi v bodoče ostane čim več zvestih hmeljarjenj, kajti močni in združeni bomo kosi težavam, ki nas spremljajo pri našem delu.

Na koncu bi rad čestital in se zahvalil še vsem zaslužnim hmeljarjem, ki bodo nocoj prejeli priznanja za njihovo dolgoletno delo in zvestobo hmelju, z željo, da ostanejo taki tudi v bodoče.

sednika našega hmeljarskega odbora, ki nam pravi, da nas občasne krize, ki v hmeljarstvu nastopajo, ne smejo omajati. Kot star hmeljar se spominjam še (Nadaljevanje na 4. strani)

Novi hmeljarski starešina Anton Ocvirk iz Grušovlj pozdravlja hmeljarje in goste

(Nadaljevanje s 3. strani)
 hujskih časov, pa smo vendarle ostali zvesti hmelju, zato moramo to tudi sedaj. Družba je za naše težave že pokazala posluš, obljubljam pa, da se bom za časa svoje funkcije boril za to, da se hmeljarstvu in hmeljarjem prizna mesto, ki jim gre.

Dragi mladi Savinčani! Čas stalno vrti svoje kolo. Stari odhajajo, mladi prihajajo. Želim, da bi z veseljem nadaljevali naše delo. Obljubljam vam, da bom

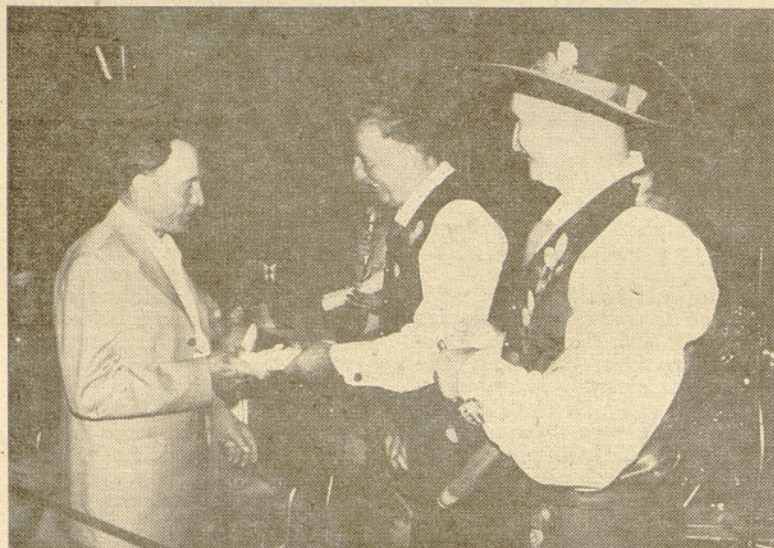
Priznanje za dolgoletno in uspešno hmeljarjenje so prejeli:

LESKOVŠEK Štefan, Letuš
 JELEN Marija, Kale
 KRECA Ivan, Jeronim
 ZABUKOVNIK Franc, Andraž
 RAJMUND Hrovat, Roje
 KRANJC Martin, Kapla
 REPNIK Anton, Parižlje
 MANDLC Ferdo, Ponikva

pri svojem delu vedno mislil tudi na naš mladi rod, kateremu moramo zagotoviti boljše čase in lepše življenje kot je naše. Upam, da vam bo tudi nova ustanovljena skupnost za hmeljarstvo Slovenije pomagala še k hitrejšemu napredku.

Dragi predstarešina, hvala za vse, kar si do sedaj storil. Prosim te, da tudi v bodoče ostaneš delaven v dobrobit naše hmeljarske skupnosti. V slogi je moč in jamstvo naših bodočih uspehov.

VIZOVIŠEK Janko, Gotovlje
 GOLAVŠEK Ivana, Migojnice
 MEŠIČ Anton, Polzela
 RIBIČ Martin, Latkova vas
 POVSE Ivan, Podlog
 PAJMAN Edi, Škofja vas
 OROŽIM Marija, Gomilsko
 PLAUSTAJNER Franc, Dobriša v.
 JUHART Ivan, Orla vas
 GMAJNER Alojz, Vojnik
 VEDENIK Jože, Dolenja vas

Za dobro, uspešno in dolgoletno hmeljarjenje je letos prejelo iz rok starešin priznanja 19 hmeljarjev — kooperantov

Predstavile so se kandidatke za hmeljsko princesko Milena Ploštajner iz Šempetra, Ivica Dobrišek iz Braslovč, Sonja Cimperman iz Polzele, Ivica Šmarčan iz Petrovč, Sonja Potočnik iz Kaple vasi, Barbara Vidmar iz Vojnika, Alenka Šketa iz Trnave in Hedvika Horjak iz Celja. Vodila in spodbujala jih je lanskoletna princeska Jelka Fonda iz Kamenč (skrajno leva)

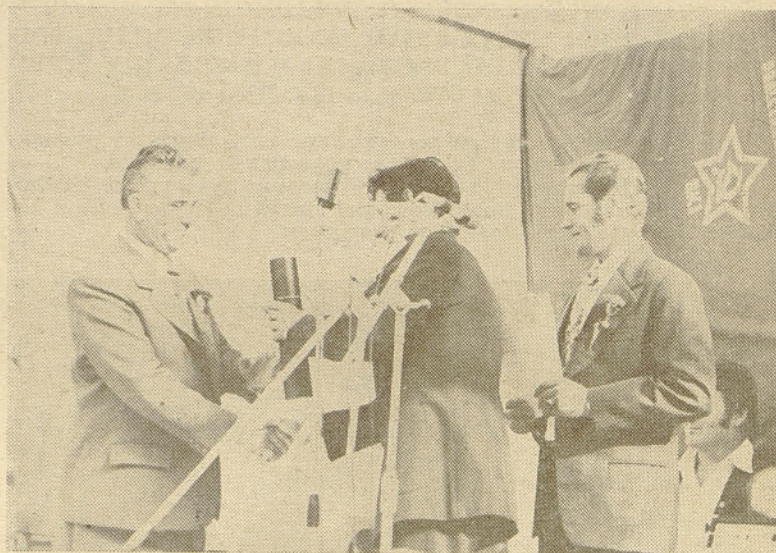
V ožji izbor za hmeljarsko princesko je prišlo osem kandidat, ki so se predstavile. Komisija, sestavljena iz članov mladih proizvajalcev, je izbrala za hmeljsko princesko Sonjo Potočnik iz Kaple vasi pri Preboldu. Buren aplavz je potrdil, da je kljub hudi konkurenci komisija le izbrala pravilno.

Praznovanje se je prevesilo v splošni in veseli del. Za dobro voljo in ples so igrali Grižani, stregli pa mladi proizvajalci iz Prebolda.

Škoda je le, da na praznovanju ni sodelovala TOZD Kmetijstvo Zalec.

Vy

20 LET TOZD MIROSAN

TOZD Sadjarstvo Mirošan je praznovalo 20-letnico obstoja v soboto, 16. avgusta. Ob tej priložnosti je poleg drugih dolgoletnih in zvestih delavcev prijel priznanje za strokovno in nesebično delo upravnik inž. Vid Korber

Številni gostje so si ob praznovanju TOZD Mirošan ogledali vzorne nasade, nekateri pa že pokusili prve sadove

POSPEŠENO VLAGANJE

Izvršni svet skupščine SR Slovenije je predložil skupščinskemu zborom v obravnavo osnutek zakona o nadomestilu dela obresti za investicije v zasebnem kmetijstvu. Hranilno-kreditne službe kmetijskih in gozdnogospodarskih organizacij so po določbah tega zakona upravičene do nadomestila dela obresti iz sredstev SR Slovenije pri posojilih, ki jih dajejo kmetom-kooperantom iz hranilnih vlog, če jih dajejo za namene, ki so v skladu z načrtom naložb po družbenem dogovoru o uresničevanju dolgoročnega programa razvoja kmetijstva SR

Slovenije za obdobje 1976—80 in če jih dajejo po nižji obrestni meri, kot je bila povprečna obrestna mera hranilnih vlog v SR Sloveniji v preteklem letu, povečana za 2 odstotka.

Vsi kmetje-kooperati v obmejnih, hribovitih in gorskih predelih so po predlogu zakona upravičeni do investicijskih posojil po 3-odstotni obrestni meri. To naj bi prispevalo k hitrejšemu razvoju zasebnega kmetijstva in s tem k dvigu dohodka kmečkega prebivalstva na teh območjih. Novi zakon naj bi začel veljati 1. 1. 1976.

N. P.

STROKOVNI NASVETI in POGOVORI

HMELJARSKI INŠTITUT – VČERAJ – DANES – JUTRI

UVOD

Inštitut je bil ustanovljen leta 1952 na pobudo nekaterih naprednih savinjskih hmeljarjev in okrajne zadrugne zveze z določenim namenom in cilji. Ti hmeljarji so se zavedali, da brez znanja ne bo uspešne obnove in hmeljske proizvodnje. Zavedali so se, da tako zahtevna proizvodnja, kot je pridelovanje hmelja, zahteva specializirano strokovno institucijo, v kateri bodo strokovnjaki imeli možnost, da sledijo razvoju znanosti in tehnologije s področja hmeljarstva in da k temu razvoju tudi sami prispevajo svoj delež. To znanje pa naj čimbolj neposredno in v praktični obliki prenašajo na hmeljarje in jih usposabljaajo, da bodo hmelj pridelovali po naj sodobnejših postopkih.

PELIKAN ZVONE, dipl. inž. agr.

INŠTITUT ZA HMELJARSTVO ZALEC

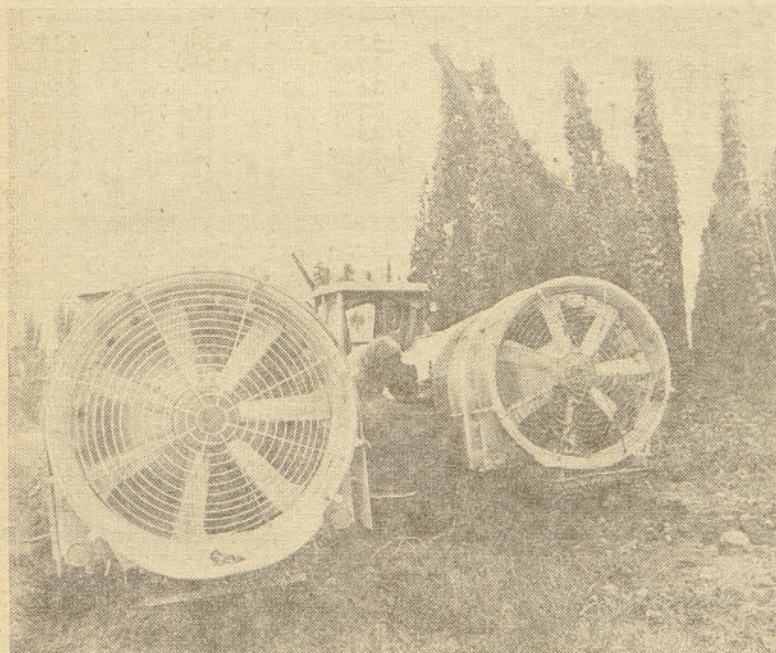
Tako izvršena delitev dela, oblikovanje programa dela inštituta in financiranje inštituta neposredno s strani proizvodnje je povzročilo, da se je inštitut trdno povezal s proizvodnjo, živel z njenimi problemi in jih reševal v največji možni meri, kar je potrdil tudi izredno hiter napredek tehnologije v proizvodnji hmelja v zadnjih 15 letih.

I.

Kratek pogled nazaj na prehojeno pot nam pokaže, da se je inštitut razvijal v smeri kot so to narekovali problemi v proizvodnji. Temu primerno pa se je spreminjal tudi način dela in delovni prijem.

Prva leta po ustanovitvi so strokovnjaki inštituta reševali neposredne proizvodne probleme, saj v zadrugah in kmetijskih posestvih ni bilo ustreznih kadrov. Tako so na primer neposredno vadili škropljenje hmelja, prikazovali pravilno rez hmelja, nadzirali in poučevali pravilno sušenje in basanje hmelja itd. Z leti pa se je zaposlilo v zadrugah enotah in na posestvih dovolj strokovnjakov, ki so prevzeli to skrb in delo nase. Istočasno pa so se pojavljali vedno bolj zahtevni problemi v proizvodnji hmelja, ki so terjali bolj poglobljeno strokovno in raziskovalno delo. Samo prenašanje izkušenj nemških in čeških hmeljarjev je bilo premalo. Pričelo se je obsežno delo na vzgoji novih sort hmelja s pomočjo križanja. Zastavljeni so bili obširni poskusi s področja agrotehnike in fiziologije.

Škodljivci in bolezni na hmelju so vsako leto povzročali večje težave. Pričeti je bilo potrebno podrobneje proučevati njihov razvoj v naših pogojih. Pomanjkanje delovne sile in uvažanje novih tehnoloških postopkov so terjali intenzivno delo na iznajdbah novih strojev, naprav in konstrukcij.

Pred zadnjim bojem s peronosporo v hmeljnikih novih sort

Skratka, sam razvoj hmeljarske proizvodnje je zahteval preusmeritev težišča dela inštituta z reševanja vsakodnevnih in tekočih problemov v proizvodnji na reševanje dolgoročnih nalog, ki pa so ključnega pomena za proizvodnjo. Prišlo je do določene in prepotrebne delitve dela med strokovnjaki inštituta in strokovnjaki v neposredni proizvodnji.

Nujnost take delitve dela želim poudariti zato, ker često čujemo očitke, da so strokovnjaki nekoč več delali za proizvodnjo, da so bili več na terenu in pri proizvajalcih, da so bolj poznali probleme itd. Menim, da so taki očitki neupravičeni, čeprav ne zanikam, da je neposreden stik s hmeljarji slabši. Ta stik vzdržujemo sedaj preko hmeljarjev — tehnologov, ki vodijo proizvodnjo hmelja na družbenih in kooperacijskih proizvodnih enotah. V času vegetacije se z njimi sestanemo dvakrat v mesecu na sedežu inštituta in enkrat pri njih na enoti ob priliki rednih obhodov. Na teh sestankih se pogovarjamo o stanju v proizvodnji, o problemih in ukrepih. Naloga teh strokovnjakov je, da kontaktirajo s hmeljarji pred in po sestanku, tako da poznajo probleme in posredujejo rešitve in navodila. V težjih primerih, ki so strokovno zahtevnejši, pa se angažirajo strokovnjaki inštituta in iz proizvodnje, da rešijo določen problem. Težave nastopajo zato, ker je neresenih problemov vedno več in s tem tudi dela. S pojavom odpornih škodljivcev in bolezni na hmelju, novih bolezni (ovenelost hmelja), uvažanjem novih sort hmelja, novih in zahtevnejših tehnoloških postopkov se obseg dela neprestano povečuje. Ne povečuje pa se temu primerno število ljudi, ki naj vse te probleme rešujejo. Tako se večkrat vprašujemo, ali naj rešujemo trenutne probleme in opustimo dolgoročne raziskave ter se postavimo nevarnosti, da bomo v nekaj letih ostali prazni rok in brez odgovora na vprašanja in probleme iz proizvodnje, ki bodo še bolj pereči in težji kot so sedanj.

Menim, da je naloga vsake znanstvene ustanove, da poleg reševanja tekočih problemov in nalog, dela čim več na nalogah, ki bodo pomembne čez nekaj let. To pomeni, da bi morali imeti strokovnjaki inštituta znanje in rešitve problemov »na zalogi« vsaj za nekaj let naprej. Lahko ugotovimo, da je v prehojenem obdobju tudi bilo tako, ne moremo pa potrditi za sedaj in za v bodoče, če ne bodo strokovnjaki inštituta imeli boljših pogojev za delo, kot jih imajo v zadnjih letih.

Če pregledamo prehojeno pot in delo inštituta od njegove ustanovitve, ugotovimo, da so bili v glavnem rešeni problemi pri spravilu hmelja — obiralni stroji, sušilnice, dovlaževanje in basanje. Ostal je še problem racionalnejšega transporta in zmanjševanja potrebne delovne sile pri tej delovni fazi.

Dokaj dobro, čeprav ne dokončno je rešeno vprašanje hmeljskih žičnic, strojev za obdelavo hmeljskih in zaščito. Z uvažanjem novih delovnih postopkov in strojev nam je uspelo znižati porabo delovnih ur na hektar od 4200 v letu 1955 na 800 ur v letu 1975.

Zlahnitelji so dali v tem času 4 nove sorte hmelja, od katerih so se tri že dobro uveljavile v proizvodnji in dajejo občutno višje pridelke kot golding. Imajo pa tudi svoje posebnosti in so zahtevnejše glede zaščite. Strokovnjaki za varstvo rastlin so dosegli velike uspehe v boju s peronosporo in rdečim pajkom. Spomnimo se prvih povojnih let, ko sta peronospora in rdeči pajek povzročala velike izpade pridelka in ko smo imeli tudi po 30 do 40 % hmelja tretjega in četrtega razreda. Že vrsto let nazaj pa je takega hmelja komaj nekaj odstotkov. Na žalost pa je področje zaščite tako, da nobena dobljena bitka ni dokončana. Narava se sproti spreminja in ustvarja vedno nove in nove oblike bolezni in škodljivcev, proti katerim se še teže borimo in smo včasih za določeno obdobje celo nemočni.

II.

Težišče dela inštituta v sedanjem obdobju je na uvažanju novih sort hmelja in intenzivnem proučevanju bolezni in škodljivcev in metod za njihovo zatiranje. S tem ni rečeno, da smo izpustili iz programa dela vse ostalo, ki je tudi velikega pomena za proizvodnjo. Na uvažanju nove tehnologije in strojev se dela naprej, vendar ne tako intenzivno kot nekoč.

Kot sem že omenil, je proizvodnja dobila nove sorte hmelja in jih tudi osvojila, saj so zasajene že na preko 400 ha. Te sorte, katerih selekcija je bila zastavljena pred 15 leti, ustreza zahtevam, ki smo jih zastavili tedaj skupaj s trgovino. Imajo nad 10 % alfa smol, dajejo okrog 2000 kg pridelka na ha, so aromatične in kvalitetne, primerne za strojno obiranje, imajo pa določene proizvodne slabosti. Vzgoja novih sort, ki je zastavljena sedaj, izhaja iz novih, vsekakor pa ostrejših kriterijev. Poudarek je še vedno na kvaliteti, vendar ne toliko na vsebini alfa smol, kot na dobrih proizvodnih lastnostih, predvsem na odpornosti napram boleznim in škodljivcem. Za nova križanja bodo uporabljene tudi rastline, zbrane širom po Jugoslaviji v okviru raziskovalne naloge »Avtohtoni hmelj v Jugoslaviji«.

(Nadaljevanje na 6. strani)

(Nadaljevanje s 5. strani)

S področja varstva hmelja je dan poudarek poglobljenemu raziskovanju biologije listnih uši, rdečega pajka in peronospor v naših pogojih. Ta raziskovanja naj bi nakazala uspešnejše metode zatiranja teh boleznih in škodljivcev. V preteklem letu se je pojavila nova bolezen na hmelju tj. ovelost hmelja. To je bolezen, ki povzroča nemalo skrbi hmeljarjem v Angliji in Nemčiji že vrsto let. Zato smo uvrstili v delovni program tudi to izredno zahtevno in obsežno raziskovalno nalogo. Naj omenim še to, da strokovnjaki z oddelka za varstvo rastlin odgovarjajo še na sto in sto vprašanj s strani kooperantov in drugih, ki pridejo na inštitut po nasvet, ko jim bolezn ali škodljivci napadejo poljščine, vrtnine, sadno drevje, jagodičevje, vinsko trto in sobne rastline.

Uvajanje novih sort hmelja zahteva vzporedno proučevanje novih tehnoloških postopkov za vsako sorto posebej, kot npr. čas rezi, najugodnejše število napeljanih trt, gnojenje itd.

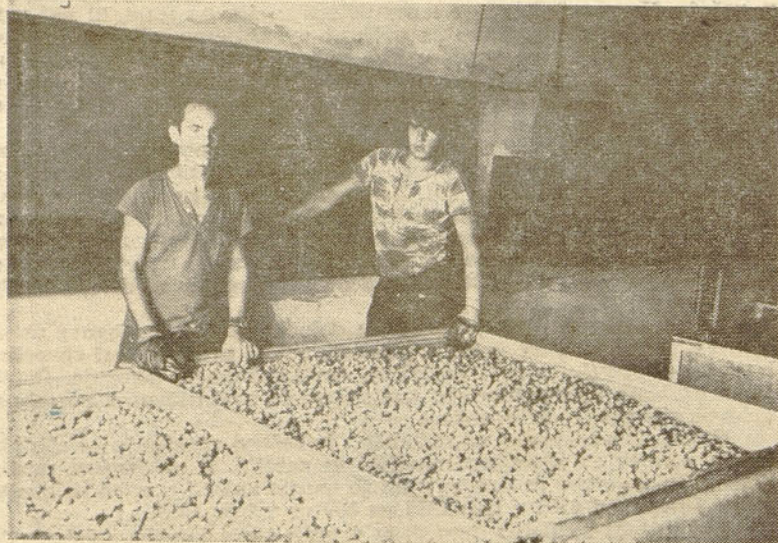
Uporaba strojev v hmeljiščih, in to ob vsakem vremenu je izzvala vprašanje, kako obvarovati ugodno strukturo tal in kako zbita tla popraviti. V delovnem programu je tudi naloga, kako izpopolniti sistem obešanja vrvice in stroj za trganje trt. Prav s področja agrotehnike je še odprta vrsta vprašanj, ki terjajo odgovor in rešitev.

Predvsem za družbene obrate je pomembno raziskovanje organizacije dela, programiranje proizvodnje in delovnih postopkov ter tekoče zasledovanje proizvodnih stroškov.

Da bi vsestransko ovrednotili posamezne sorte hmelja, jih bomo temeljito kemijsko analizirali s pomočjo najsodobnejših aparatov in postopkov. V laboratorijski pivovarni bomo s temi sortami varili pivo in tako ugotavljali, katera sorta je najprimernejša za določen tip piva.

Poleg tega »železnega« programa pa poteka na inštitutu še vrsta nalog na osnovi pogodb z nekaterimi podjetji in ustanovami ali pa nalog iz splošne pospeševalne službe za kmetijstvo.

Ob tako obširnem in zahtevnem programu, pa se v zadnjih letih na inštitutu nenehno srečujemo z vprašanjem, kje dobiti denar za plače in materialne stroške, ki nenehno naraščajo. Tako so znašali celokupni stroški inštituta v letu 1960 okoli 70 milijonov S-din, letos pa 740 milijonov S-din.

Na »suhi etaži« spravljajo marljivi delavci suh hmelj z les v koše

Zanimiv je še podatek, da je v letu 1960 prispevek od kilograma pridelanega hmelja, ki ga plačujejo vsi proizvajalci v Sloveniji, skoraj 100 % pokrili letne stroške inštituta, v letu 1974 pa komaj 30 %. To pomeni, da pokrivalo 70 % stroškov s sredstvi, ki jih dobimo od republiške raziskovalne skupnosti, s sredstvi za prognostično službo in pospeševalno službo ter s sredstvi, ki jih dobimo za opravljene storitve po posebnih pogodbah, naročilih ter storitvah. Pri tem naj poudarim to, da je kljub temu preko 80 % porabljenega časa strokovnjakov inštituta namenjeno hmeljarstvu.

Zaradi krize v zadnjih letih se prispevek od hmelja ni povečal sorazmerno s povečanjem stroškov. Tako je na primer znašal prispevek od hmelja v letu 1970 — 0,545 din ali 2,30 % od cene hmelja za kg, v letu 1973 pa 0,555 ali le 1,64 % od dosežene cene hmelja. Predlagano povečanje prispevka za inštitut v letu 1975 na 0,88 din bi ta odstotek dvignilo na 2,17 %, to je še vedno manj kot v letu 1970.

Sam način financiranja inštituta s strani proizvajalcev, odnosi v združenem delu in neposredna povezanost inštituta s proizvodnjo so bili zasnovani tako, kot jih predvideva nova ustava že ob ustanovitvi inštituta in kasneje leta 1962 še trdneje s pogodbo med člani Poslovnega združenja za hmeljarstvo in inštitutom. Menimo, da je delo strokovnjakov inštituta sestavni del v procesu proizvodnje hmelja. Zato naj bodo le-ti nagrajeni po rezultatih proizvodnje, kar pomeni, da je prispevek inštitutu element proizvedenih stroškov, ne pa davščina.

Dejstvo, da so strokovnjaki in tudi drugi delavci sorazmerno slabše plačani kot strokovnjaki in delavci v proizvodnji, bo povzročilo odhod strokovnjakov z inštituta, kar bo v kratkem času zagotovo negativno vplivalo na samo proizvodnjo. Zato menim, da je v interesu vseh, da se ta pereč problem čimprej reši.

III.

Ker se delavci inštituta zavedamo, da je v Sloveniji le 2500 ha hmeljišč, že vrsto let vztrajno iščemo vzporedne dejavnosti, ki prinašajo inštitutu dodatni dohodek, tako da ne bi vse breme vzdrževanja inštituta ležalo le na hmeljarstvu. V tem smo že zelo uspeli. Že pred leti smo razširili dejavnost na področje pivovarskega ječmena in slada. Prvi v Jugoslaviji smo imeli laboratorijsko sladarno. Letos pa je pričela delati kot prva v Jugoslaviji laboratorijska pivovarna, ki je bila načrtovana že ob ustanovitvi inštituta leta 1952. V sodelovanju s pivovarnami bomo zastavili raziskovalni program in delo, kar bo omogočilo, da se bo del upravnih stroškov pokrilo iz te dejavnosti. V ta namen nameravamo razširiti registracijo in naslov inštituta še na pivovarstvo.

Razmišljamo tudi, da bi potencial znanja strokovnjakov inštituta na področju biotehničnih ved izkoristili še za kakšno drugo kulturo, npr. zdravilna zelišča, saj bi dodatna intenzivna kultura bila izredno interesantna tudi za proizvajalce hmelja. Le-ti imajo določene izkušnje, stroje in opremo (sušilnice) in bi tako zahtevno in intenzivno proizvodnjo hitro obvladali. Bili bi pa manj odvisni od hmeljskega tržišča in bi si pomagali v letih krize z dodatnim dohodkom.

To so razmišljanja za v naprej, pri tem pa se zavedamo, da je in bo naša osnovna skrb veljala proizvodnji hmelja v Sloveniji.

DODATNI PODATKI K PREDRAČUNU
INŠTITUTA ZA HMEJARSTVO ŽALEC

I. GIBANJE STROŠKOV IN OSEBNIH DOHODKOV

	1972	1973	1974	Plan 1975
	—	109	108	126
1. Poslovni stroški	1,623.293	1,771.718	1,906.975	2,402.915
2. Pogodbene obveznosti	161.617	162.046	228.623	267.600
3. Zakonske obveznosti	142.815	253.806	395.562	501.000
4. Osební dohodki	2,454.595	2,766.921	3,365.703	4,220.000
5. Skupaj	4,382.320	4,954.491	5,896.863	7,391.515

II. PREGLED NETO OSEBNIH DOHODKOV

Osební dohodek 1. 1. 1975	Najnižji	Najvišji	Povprečni
1. Magister	4.888	5.251	5.102
2. Dipl. inženir	3.970	5.203	4.600
3. Inženir	3.061	3.726	3.495
4. Tehnik	2.674	3.666	2.946
5. KV — str. traktorist	2.420	2.674	2.545
6. PKV	1.815	2.033	1.948
7. NKV	1.791	1.972	1.881

III. OSEBNI DOHODKI PRI PLANIRANEM POVEČANJU ZA 20 %

	Najnižji	Najvišji	Povprečni
1. Magister	5.865	6.301	6.122
2. Dipl. inženir	4.764	6.243	5.520
3. Inženir	3.673	4.471	4.194
4. Tehnik	3.208	4.399	3.535
5. KV — str. trakt.	2.904	3.208	3.054
6. PKV	2.178	2.440	2.337
7. NKV	2.149	2.366	2.257

IV. Odstotek prispevka inštituta v ceni hmelja

Leto	Cena hmelja/kg	Prispevek IH/kg	% prisp. v ceni
1969	21,87	0,475	2,17
1970	23,71	0,545	2,30
1971	30,61	0,605	1,98
1972	34,53	0,593	1,72
1973	33,85	0,555	1,64
1974	40,50	0,88	2,17

V. PRISPEVEK OD HMEJIA IN CELOTNI DOHODEK INŠTITUTA

Leto	Celotni dohodek	Prispevek od hmelja	% prisp. v CD
1970	3,339.808	1,542.487	46,2
1971	4,072.106	1,932.612	47,5
1972	4,592.274	1,561.216	40,0
1973	5,026.556	1,736.083	34,5
1974	6,138.802	1,851.479	30,2
1975	7,704.083	2,754.923	35,6

PREHOD IZ LETNEGA NA ZIMSKO KRMLJENJE

JESEN JE ZA KMETA ČAS, KI ZAHTEVA OD NJEGA NAJVEČ FIZIČNIH NAPOROV. DNEVI POSTAJAJO KRAJŠI, VREME VEDNO MANJ STANOVITNO. ZARADI MOŽNOSTI ZGODNJIH SLAN SO V NEVARNOSTI PRIDELKI, KI SO SE NA POLJU IN SILIJO K HITREMU SPRAVILU.

V tem času, to je v drugi polovici septembra, bodo v hribovitem svetu živali, ki se pasejo v čredinkah, izpuščene ali pasene na celotnih travnih površinah, se pravi, da bodo živalim v tem času na razpolago večje pašne površine.

Tu pa nastopijo problemi v redni preskrbi živali s hranilnimi snovmi, ki jih največkrat spregledamo.

Pretežnemu delu kmetovalcev, ki so že pričeli s pašnokosnim načinom preskrbe živine, bo ta primer znan.

Pašni obhod pri rejcu, ki ne prične pravočasno s pašo ali košnjo v čredinkah, bo v drugi polovici julija iztirjen, oziroma v tem času bo na razpolago prevelika količina krme. V mesecu avgustu pa sledijo preobremenitve zaradi prekratke trave.

Posledica take nepravilne pašne je zmanjšana proizvodnja mleka zaradi male količine hranil v teh čredinkah.

Zmanjšano količino mleka v čredi pa največkrat spregledamo in to zato, ker je v tem času tudi že največ brejih krav, katerih mlečnost že upada.

Tudi planirano gnojenje čredink z dušikom velikokrat izostane, največkrat zaradi preobilice dela ali zaradi bojazni pred velikimi stroški.

Zaradi pašne imamo na razpolago tudi manjše količine gnojivke v hlevu. Tako tudi to bogato gnojilo lahko zadovolji le minimalne potrebe rastlin.

Po potrebi — ponavadi v drugi polovici septembra — bi naj pričeli s pašo počez.

Živali naj se pasejo v tem času preko celega dneva. Tla reagirajo na pomankljivo preskrbo s hranilnimi snovmi in na vremenske nepravilnosti z manjšo rastjo.

Posledica slabe rasti je, da morajo živali, da bi dobile isto količino hranilnih snovi, prehoditi večjo razdaljo. Visoko breje krave ali mlade telice, ki so rojene v februarju ali marcu istega leta, zmorejo le težko takšen napor.

Zelo dobro proizvodne živali so prisiljene iskati večje količine hrane na večji površini in so tako preko celega dneva na poti, da komaj najdejo čas za počitek in prežvekovanje. Zato moramo v tem času krmiti živali z odgovarjajočo količino dodatne krme. Priporočljivo tudi ni travno rušo pred zimo preveč popasti in jo pustiti brez zaščite in rezervnih snovi.

V jeseni močno popasena površina ne more dati v naslednjem letu visokega pridelka. Določena rezerva hranilnih snovi v rastlinah in v rastlinskih delih je predpogoj za intenzivno spomladansko pašo ali košnjo.

Torej moramo tudi na ta nujen in važen ukrep biti pozorni. Povrnimo se h kravam.

Jesenske telitve so bolj vprašljive. Stokovnjaki — stari živinorejci — si ta termin že bolj

s premislekom urejajo. V tem času dobijo visokobreje krave le redkokdaj potrebno količino hranil. Neurejenost prehrane je v tem, da ob nastopu ohladitve ali pri nastopu posameznih slan ostajajo živali v hlevu. Zgodnje slane ne nastopajo redno. Tako lahko na primer en dan v drugi polovici septembra pasemo, drugi dan pa imamo slano. Živali ostanejo do otoplitve v hlevu. Naslednji dan je lahko ponovno brez slane in je mogoča ponovna pašna ob istem času. To se dalj časa ponavlja. Razumljivo je, da takšne občasne spremembe prinašajo v hlev nemir. Krave imajo namreč zelo dobro vzgojen občutek za čas, kar pride do izraza predvsem v takšnih ne-normalnih dnevih. V takih so živali nemirne, stojijo ter mukajo, ker želijo ob določenem času jesti ali na pašo. Obvezno jim moramo pokladati dodatno krmo. K temu pridejo še druge težave. Tla ne morejo več zadovoljivo prehranjevati rastlin, ki ne dobijo dovolj hranilnih snovi. Zaradi slane se najboljši deli rastlin, kot so nežni listi, predvsem vrhi listov, detelje ter ostale leguminoze prizadeti. Za nadaljnjo pašo pridejo v poštev le robustne od slane neprizadete trave, ki jih živina le nerada je, ker se spremeni razmerje hranilnih snovi kakor tudi okusnost hrane. To so namreč zelo važne stvari, ki pa jih na žalost največkrat zamenjamo ali premalo poznamo.

Takšne pašne površine nam lahko v naprej do snega služijo le še kot tekalnice za živino in je dohranjevanje v hlevu nujno.

Preden preidemo na računski prikaz prehoda na zimsko krmljenje, bi želel opozoriti na preskrbo živine na paši z zadostno količino sveže vode, ki bi morala biti na razpolago živalim čez cel dan, ne le zjutraj in zvečer. Žeja povzroča pri živalih nemir ter s tem zmanjšuje željo po iskanju hrane.

Po obiranju hmelja bo padla še silažna koruza in jesen je tu

KRMILNA PRIPOROČILA ZA MOLZNE KRAVE V ČASU PREHODA NA ZIMSKO KRMLJENJE

V polni paši (obročna pašna v času dobre rasti) je količina hranilnih snovi v obroku visoka, ker krava, teža 600–650 kg, lahko poje do 70 kg trave.

V času jesenske pašne pa je ta količina dokaj manjša in sicer okrog 40 kg. Količina hranil v

Tako na primer:

40 kg trave (15 + 80) $40 \times 15 = 600$ g PB
 $40 \times 80 = 3200$ g SV

Tako lahko ugotovimo:

Krmilo:
 40 kg trave (15 + 80)
 potreba za vzdrževanje organizma

SS	PB	SV
8.000	600	3.200
	— 360	— 3.600

ostane za proizvodnjo mleko v kg

240	— 400
4	

Če živali poleg pašne ne dobijo nobenega krmila, imamo pri prebavljivih beljakovinah višek za proizvodnjo 4 kg mleka, pri škrobnih vrednostih pa nastopi primanjkljaj. V tem primeru ne zadošča hrana niti za vzdrževanje organizma. Pri iskanju krme se ži-

krmilo:

40 kg trave (15 + 80)
 8 kg sena (80 + 390)
 6 kg šrota (80 + 700)

SS	PB	SV
8.000	600	3.200
6.800	640	3.120
5.160	480	4.200
19.960	1.720	10.520

za vzdrževalno krmo
 600 kg teže

— 360	— 3.600
-------	---------

ostane za proizvodnjo mleko v kg

1.360	6.920
22	23

ali drugi primer

krmilo:

40 kg trave (15 + 80)
 5 kg sena (odlično) (80 + 390)
 15 kg zelene koruze (11 + 130)
 4 kg šrota (80 + 700)

SS	PB	SV
8.000	600	3.200
4.250	400	1.950
2.550	165	1.950
3.440	320	2.800
18.240	1.485	9.900

za vzdrževanje 600 kg teže

— 360	— 3.600
-------	---------

ostane za proizvodnjo mleko v kg

1.125	6.300
19	21

V navedenih primerih dobijo živali velike količine suhe snovi,

tem obroku je močno zmanjšana. V kilogramu trave je 12 g PB (prebavljivih beljakovin) in 80 g SV (škrobnih vrednosti).

Izračun nam pokaže, koliko kg mleka nam bo lahko dala krava pri taki zmanjšani količini hranil.

Številke, v oklepajih nam prikazujejo prebavljive beljakovine — PB in škrobne vrednosti — SV v g (gramih) določene krme.

vali gibljejo in stalno rabijo energijo, ki je pa v krmi primanjkuje in tako žival hujša.

V naslednjem primeru bom poskusil prikazati kako zadovoljiti potrebe visoko proizvodne živali z dodatno krmo v hlevu:

ki jo lahko zaužijejo le, če je krma res zdrava in po sestavi trav najboljša.

Krave s primerno proizvodno kapaciteto morajo v obeh primerih dati navedene količine mleka.

Vidimo, da lahko pri dobrem pašnem obroku (pravilna pašna) v jeseni na krmilih mnogo prihranimo.

Važno pri celotnem krmljenju je, da lastnik živali redno spremlja in opazuje ječnost živine, vsaj približno pozna hranljivost krme ter to po potrebi tudi poklada.

Predhod iz sveže krme (paše ali trave) na suho mora biti postopen, prav tako kot prehod iz suhe krme na silažo ali obratno. Vsak prehod z ene krme na drugo naj traja vsaj 7–10 dni.

Živinorejsko veterinarski zavod Celje

Mirko Pristovšek

VARNI PRED ZASTRUPITVAMI

ZA VARSTVO RASTLIN PRED RAZNIMI BOLEZNIMI IN ŠKODLJIVCI VSE BOLJ UPORABLJAMO RAZNA KEMIČNA SREDSTVA, KATERIM Z ENO BESEDO PRAVIMO PESTICIDI. MNOGI PESTICIDI SO STRUPENI IN NEVARNI ZA LJUDI IN ŽIVALI, ČE Z NJIMI NE RAVNAMO PREVIDNO IN PRAVILNO, TOČNO PO NAVODILIH PROIZVAJALCA IN UPOSTEVAJOČ VARNOSTNE UKREPE IN NORMATIVE ZA VARSTVO PRI DELU S PESTICIDI.

Pri uporabi pesticidov moramo vedeti, kateri pripravki so bolj oziroma manj nevarni oziroma strupeni. Primeri zastrupitev ljudi in živali niso redki, vendar ugotavljamo, da so nesrečam največkrat botrovala malomarnost, neprevidnost, nepazljivost ter podcenjevanje strupenosti pesticidov.

Pri zastrupitvah se namreč vedno ne pokažejo takoj znaki zastrupitve, ker nekateri strupi, posebno v manjših jakostih, učinkujejo le bolj počasi, tako da se nevarnosti takoj niti ne zavedamo. Strup se v telesu le postopoma nabira in kopiči, tako da sprva občutimo le manjše nevarnosti oziroma znake zastrupitve.

STRUPENOST PESTICIDOV

Vsi pesticidi niso enako nevarni oziroma strupeni za ljudi, živali, divjačino, čebele, ribe ali druga živa bitja.

Zaradi lažje presoje, kolikšna je njihova strupenost oziroma nevarnost, so sredstva razvrščena v štiri nevarnostne skupine. Pojem strupenosti je sicer zelo relativen. Učinki in nevarnosti strupov so predvsem odvisni od količine strupene snovi, ki pride v živi organizem. Tudi najhujši strup ni nevaren v zelo majhnih količinah, tj. v dopustnih koncentracijah (MDK) kot npr.: pri uživanju poživil, zdravil pa tudi hranil in mamil. Saj je npr. tudi uživanje alkohola, nikotina, zdravil in celo kuhinjske soli in drugega lahko smrtonosno, če zaužijemo preveč.

Zato priporočamo, da ravnate z vsakim pesticidom tako, kot da je strupen in nevaren.

KAKO SE LAHKO ZASTRUPIMO

Na ljudi pa tudi na druga živa bitja vplivajo pesticidi na razne načine. Nekateri učinkujejo prek kože (dotikalni ali kontaktni strupi), drugi delujejo, če jih zaužijemo (oralno-želodčni strupi), a nekateri prek dihal, kot strupeni plini, hlapi ali pare in pršila ob uporabi sodobnih škroplilnih sredstev. Pesticidi lahko učinkujejo tudi na vse tri načine hkrati, torej kombinirano.

Pesticidi pa niso razporejeni samo glede na strupenost; temveč tudi na učinkovitost in namen uporabe.

Najčešči so v uporabi:

1. fungicidi, tj. sredstvo proti raznim glivičnim boleznim rastlin;

2. insekticidi, tj. sredstvo za zatiranje raznih žuželk ter njihovih razvojnih oblik (ličink, jajčec);

3. herbicidi, tj. kemični pripravki za zatiranje plevelov;

4. karicidi, tj. sredstva proti pršicam in drugi pesticidi.

Najnevarnejši pesticidi v naših razmerah uporabe so sredstva, s katerimi zatiramo razne žuželke

in njihove ličinke in jajčeca ter sredstva proti pršicam. Ta sredstva so izdelana na bazi klorirane ogljikovodika, organofosfornega estra in drugih kemičnih spojin.

PREVENTIVNI UKREPI

Ukrepi, normativi in zakoniti predpisi o preventivnem varnem ravnanju s pesticidi ne določajo samo obvezne uporabe osebnih zaščitnih sredstev, ta je samo kot **dopolnilna zaščita**, kjer zaščite ni mogoče drugače s tehničnimi posegi ali organizacijo dela absolutno rešiti, zato moramo varnost obravnavati po celi širini priprave dela. Zato svetujemo, da varno delo v največji meri zagotovimo s funkcionalno tehnično opremo in za stopnjo nevarnosti primerno organizacijo dela, od prevzema sredstev do samega tretiranja.

Za uspešno preventivno zaščito in eventualno potrebno prvo pomoč moramo nujno spoznati in upoštevati škodljivost posameznih pesticidov.

Pri škropljenju z **organofosfornimi** insekticidi so delovni pogoji posebno **nevarni**. V človeško telo prihajajo ta sredstva v glavnem skozi kožo, možne pa so tudi zastrupitve skozi dihala in prebavila. Pri vdoru v organizem ti preparati zavirajo delovanje encima holinesteraze, ki razgrajuje v organizmu nastali acetilholin.

Pri zastrupljenju nastajajo spremembe v smislu muskarinskega, nikotinskega in centralnega učinka acetilholina. To se kaže v pojačanem delovanju žlez, krči gladkega mišičja, počasnem srčnem utripu, depresiji dihanja in smrti.

Subjektivni znaki zastrupitve so glavobol, vrtoglavica, meglen vid, znojenje, slinjenje, solzenje, močno oženje zenice, krči v trebuhu.

Prva pomoč:

— odstranimo bolnika s področja škropljenja, namestimo ga na čistem zraku in v senci;

— izmijmo peno iz ust;

— po požirkih vode izzovemo bruhanje;

— temeljito ga umijemo;

— damo mu tableto živalskega oglja;

— takoj pokličemo zdravnika in preskrbimo takojšen prevoz v bolnico.

Antidot t. j. protistrup, v primeru zastrupitve je atropin.

1. Organizacijski ukrepi

Priprava škropiva: prevzem sredstev in priprava škropiva mora biti **izvedena po strokovni osebi** z znanjem o varstvu pri delu.

Tehnično pa mora biti priprava tako organizirana in opremljena, da je uporaba osebnih zaščitnih sredstev le kot dopolnilna zaščita za varno delo.

Traktoristi in škropilci smejo delati s pesticidi le, če imajo za to delo **veljaven in ustrezen zdravniški izvid**. Pred pričetkom nevarnega dela pa morajo biti o nevarnostih in preventivi zoper zastrupitev pisмено in dosledno seznanjeni. Poleg tehničnih varnostnih posegov in ukrepov morajo biti opremljeni še z ustreznimi — atestirano osebno zaščitno opremo. Oprema mora biti na razpolago v takšnih količinah, da je možna vsaj dnevna menjava sveže in čiste opreme, po potrebi pa tudi večkrat. Med opremo spada tudi higienska oprema in oprema prve pomoči. Vsaka ekipa ali posameznik mora imeti med delom na razpolago svežo vodo, milo in dnevno svežo brisačo. Med delom ni dovoljeno uživanje kakršnekoli hrane, kajenje ali pitje. Po vsakem končanem delu ali politju s škropivom je kopanje obvezno.

2. Tehnični ukrepi

Škropivo naj pripravljajo v zato ustreznih mešalnih cisternah na parcelah, ki jih tretirajo. Priprava škropiva na mestu črpanja vode je **prepovedana**. Na škropilnikih in cisternah morajo biti vsi elementi za prevod škropiva vodotesni in zaprti, kadar potreba ni drugačna. Priklopi in nosila škropilnikov morajo biti tehnično pravilni. Ravno tako morajo biti polnilne odprtine škropilnikov in cistern vodotesno zaprte, posebno med prevozom.

Delo s traktorjem s klasično kabino ali brez kabine

Klasična kabina mora biti opremljena z nepremočljivo in neupijajočo prevleko (gumi ali metalizirano cerado proizvaja **INDUPLATI**) s sprednjim prezračevalnim oknom z brišperi napravo. Kabina mora imeti zadnjo steno oziroma stran prozorno pokrito tako, da varuje traktoristov hrbet pred udarom škropiva od zadaj. Tako opremljena kabina skoraj v celoti ustreza potrebam tehniške zaščite škropilca.

— Oprema traktorista

Pri tako opremljenem traktorju naj ima traktorist na razpolago le nepremočljive rokavice, plinsko masko Dräger in gumi škornje.

V kolikor je traktor brez kabine, mora biti traktorist-škropilec temu primerno preventivno zavarovan, kar pa delo zelo otežkoča, pri večjih temperaturah pa celo onemogoča.

Zaščita škropilca mora biti v tem primeru popolna, čeprav je samo dopolnilno preventivna. Škropilec mora biti opremljen z nepremočljivo bluzo z dolgimi rokavi, ki prekrivajo nepremočljive rokavice. Nepremočljive hlače so v pasu prekrivane z bluzo, hlačnice pa morajo prekrivati gumijaste škornje. Na glavi mora imeti nepremočljiv a zračen klobuk s širokimi kraji. Obraz mu mora prekrivati prozoren ščit obraza. Dihala mu ščiti plinska Dräger maska. Obleka se mora po vsakodnevni uporabi dobro oprati. V primeru, da se obleka tudi znotraj zmoči, se mora takoj zamenjati s svežo.

Zaščita škropilca je lahko popolna, če je traktorist-škropilec opremljen s posebno zato namenjeno prezračevalno in dihalno opremo »**DIHOB**« — t. j. s škropilnim komfortom, katerega lahko uporabljamo v dveh različnih opreme. Kompletni komfort je primeren za škropljenje zlasti v vročini s traktorjem brez kabine, polovični komfort pa je uspešen pri škropljenju s kabino, ter ščiti samo obraz in dihala (dobavlja TOZD Hmezd export-import Zalec).

Delo s traktorjem Steyr s tovarniško kabino

Kabine na traktorjih Steyr so zelo primerna tehniška zaščita traktorista.

— Pri škropljenju bo okno kabine potrebno na široko odpreti po potrebi pretoka zraka. Vhodne odprtine v kabino je vsaj z leve strani zapreti. Vetrobransko steklo naj bo opremljeno z brišperi napravo. Zadnja hrbtna stran kabine mora biti pokrita, da varuje traktoristov hrbet pred poškroplitvijo od zadaj. Poškodovano tkanino zamenjamo z novo (**INDUPLATI**).

— Oprema traktorista: pri škropljenju s traktorjem Steyr s kabino mora imeti vsak traktorist na razpolago gumijaste rokavice, gumijaste škornje in plinsko Dräger masko ali **DIHOB** s škropilnim kompletom. Škropljenje s traktorji, opremljenimi s klasično kabino (z navadno cerado) brez uporabe **DIHOB** kompleta ni dovoljeno.

Delavec pri polnjenju cistern z vodo mora imeti na razpolago gumijaste škornje in rokavice. (Pri pripenjanju priklonov se lahko zastrupi preko kože. Priklopi so več ali manj vsi polit s škropivom).

Za pretakanje vode ali škropiva iz cistern v škropiva in pri pravi, pa moramo imeti in uporabljati ista osebna zaščitna sredstva, kot so navedena za opremo traktorista, če se škropi s traktorjem brez kabine.

Na splošno: pri zaščiti dihal pred zastrupitvijo z organofosfornimi estri uporabljajte **DRAGER** plinske maske ali **DIHOB** škropilne komplete in ne protiprašne respiratorje. V kolikor ne razpolagate z ustreznimi maskami, jih naročite pri Uvoznem oddelku. Plinske maske morate obvezno uporabljati pri delu z organofosfornimi estri, čim se temperatura ozračja dvigne nad 20°C. Plinsko masko morate uporabljati tudi, čim se s čutili za zna prisotnost povečane koncentracije organofosfornih estrov v ozračju.

Služba varstva pri delu

NEURJE

Za ta čas skoraj nenavadno je 17. avgusta zvečer padala toča in pihal močan veter s sunki in poškoval žičnico hmeljarja Franca Bizjaka na Polzeli in podrl pod Kamenčami pri Braslovčah 8-hektarsko betonsko žičnico. Hmelj so pričeli obirati naslednji dan.

REZULTATI POSLOVANJA V PRVEM POLLETJU

— Glavne značilnosti poslovanja naše delovne organizacije v prvem polletju so:

Povečan fizični obseg proizvodnje ni dosegel planiranega povečanja. Za doseženo proizvodnjo smo porabili sorazmerno več delovnega časa, kar kaže na neugodna gibanja v produktivnosti dela.

— Celotni dohodek ne dosega planiranega za obdobje, vendar pa se kaže ugodnejše razmerje ne samo med vrednostjo porabljenih sredstev in celotnim dohodkom, ampak tudi med materialnimi stroški in prodajno vrednostjo proizvodov.

— Družbeni proizvod (dohodek povečan za amortizacijo) se veča hitreje od osebnih dohodkov, kot določa družbeni dogovor o razporejanju dohodka in osebnih dohodkov.

— Dosežen je večji ostanek dohodka, ki je pogojen predvsem z doseženimi kompenzacijami za družbene posege na trgu (premije) in pa ugodnejšim razmerjem med dohodki in stroški.

FIZICNI OBSEG POSLOVANJA

V tem obdobju v živinorejski proizvodnji presega lansko polletno proizvodnjo proizvodnja mleka za 6%, medtem ko ostala proizvodnja ne dosega lanskega obsega. Proizvodnja (lastna in koopecijska) je bila po grupah proizvodov naslednja:

		Doseženo			Ind.
		Plan	30. 6. 74	30. 6. 75	
mleko	1000 l	18.799	8.029	8.525	106
govedo	ton	5.078	2.263	2.071	91
od tega pitanci	ton	3.689	1.754	1.385	79
prašiči	ton	869	206	177	85
piščanci	ton	2.884	1.265	1.267	100
ribe	ton	30	13	24	185

Znižanje ostale živinorejske proizvodnje je posledica neurejenih cen v prvi polovici leta. Plan živinorejske proizvodnje za prvo polletje ni dosežen.

Rastlinska proizvodnja še v tem obdobju ni zaključena, zato je ne obravnavamo.

Predelava mesa ne dosega planiranega obsega proizvodnje. Značilno je znižanje odkupa žive teže, bistveno povečanje nabave mesa, povečana predelava mesa za 9% in svežega mesa za 18%. Izvoz mesa je dosegel le 20% lanskega leta v tem obdobju (47 ton). Proizvodnja mesnih izdelkov v kmetijstvu Ilirska Bistrica pa je dosegla le 21% letnega načrta.

Tudi predelava mleka ne dosega s planom postavljenih količin, povečuje pa prodajo konzumnega mleka za 1%, jogurta za 25%, sirov za 6% in pasteriziranega mleka za 36%.

Odprema hmelja poteka po začrtanem programu.

Hladilnica sadja je v prvem polletju dosegla načrtovano prodajo, ki pa je bistveno večja od lanske.

Število obrokov v Gostinstvu je porastlo za 34% in presega plan, ostali promet pa pada.

Proizvodnja močnih krmil zaostaja za načrtovano in je nekoliko manjša kot v enakem obdobju lani.

Obseg poslovanja bistveno večja Gradbeništvo, ki povečuje število učinkovitih ur za 34%.

Strojna dejavnost ne dosega dinamike načrta zaradi poslabšanih razmer na trgu kmetijskih strojev.

FINANČNI KAZALNIKI POSLOVANJA

Rezultati polletnega poslovanja so ugodnejši od lanskih, vendar pa ne dosežemo planiranih:

	Doseženo (v 000 din)		
	Plan 1975	I.—VI. 75	75 : 74
celotni dohodek	1.923.800	736.505	126
porabljena sredstva	1.691.462	659.556	124
dohodek	232.339	76.949	140
v. osebni dohodki	144.297	60.940	126
ostanek dohodka	29.510	8.740	187

Celotni dohodek je povečan za 26%. Kmetijska dejavnost je v tem času zaradi značaja proizvodnje realizirala 34% planiranega celotnega dohodka, predelovalna dejavnost pa 46%. Ostale dejavnosti povečujejo svoj obseg realizacije hitreje in skupno dosežajo planirano. Ugotavljamo, da se v realizaciji večja delež trgovskega blaga in dosega 52% celotnega dohodka. Za delovno organizacijo kot celoto se kažejo ugodna gibanja celotnega dohodka in porabljenih sredstev ter dohodka povečanega za amortizacijo in osebnih dohodkov, kar pogojuje sorazmerno povečan ostanek dohodka.

Rezultati polletnega poslovanja po TOZD so naslednji:

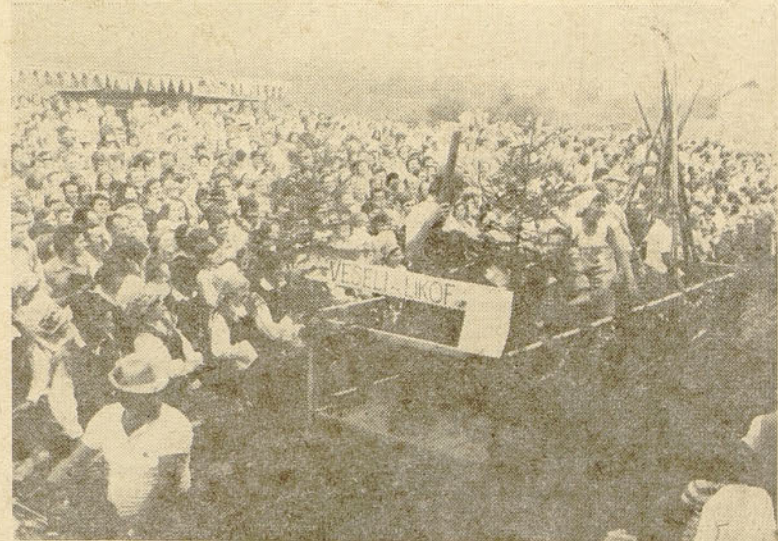
(v 000 din)

	Celotni dohodek		Ostanek dohodka	
	75 : 74		75 : 74	
KZ	17.576	125	571	113
KS	50.663	113	47	—
KIB	43.207	144	— 253	—
KR	4.908	118	434	200
SM	1.793	94	206	2060
VR	8.779	127	870	100
KO	77.695	117	518	132
ME	169.541	115	1.023	557
ML	62.192	134	1.203	129
MK	31.378	118	42	12
HM	104.992	99	— 402	—
ST	14.929	165	176	61
GR	13.750	327	735	807
GO	11.353	131	1.465	302
ZH	15.377	203	1.385	647
NT	98.060	180	708	79
Sk. s.	10.313	50	12	41

Kmetijska dejavnost izkazuje v tem času ugodnejše rezultate kot v enakem obdobju lani. Enako ugotavljamo za predelovalne TOZD razen mešalnice, trgovinska dejavnost pa kljub povečanem obsegu realizacije izkazuje nižji ostanek dohodka (NT, HM). Storitvena dejavnost, predvsem GR, GO in ZH dosegajo ugodne rezultate poslovanja, medtem ko ST ne dosega rezultatov enakega obdobja lani.

Osebnih dohodkov povečujemo za 26% in ne presegamo planiranih. Povprečni OD na zaposlenega iz povprečno 182 ur dela je v obdobju znašal neto 3.352 din ali 4.133 din bruto in je večji za 23%. Gibanje OD je usklajeno z gibanjem družbenega proizvoda (dohodek + amortizacija), gibanje povprečnega OD pa ne dosega rasti življenjskih stroškov.

M. G.

V povorki prikazov ob dnevu hmeljarjev v Braslovčah so se vrstili domiselni prizori hmeljarjenja pred mnogimi leti in taki na račun mehanizacije in slabe prodaje. Množica jih je ocenjevala in bučno nagrajevala, primerno komentiral pa Goršek Andi

Ročaji

Pogoj dobrega orodja za kakršnokoli orodje je, da je izdelan iz ustreznega trpežnega materiala, ki kljubuje udarcem, vlagi, vročini, mora pa imeti prikladno obliko tako, da se pri delu dobro prilježe roki in ne zahteva nje nenormalne drže, ali celo telesa, ki bi vplivala na prehitro ali prekomerno utrujanje. Material ne sme biti tako hrapav, da bi vplival na kožo, pa tudi pregledak ne sme biti, da ne bi povzročil drsenja ali pa zahteval prevelikega napora pri držanju orodja.

ČRNA FOLIJA V SADNI PLANTAZI

Ugotovili smo, da je črna folija kot mulč pomembno pozitivno vplivala na enoletni dolžinski prirast mladik, na število plovov na drevo ter na temperaturo zemlje. Drugi kazalci) povprečni obseg debla v cm, število mladik, začetek rodnosti, teža pridelka v kg in temperatura zraka) pa se močno približuje maksimumu.

Pri občasnih analizah zemlje in rastlinskih delov ni opaziti kakšnih večjih odstopanj pri posameznih postopkih oskrbe zemlje. Posamezni elementi so v obeh primerih v mejah normale.

TOZD Gradbeništvo od včeraj do jutri

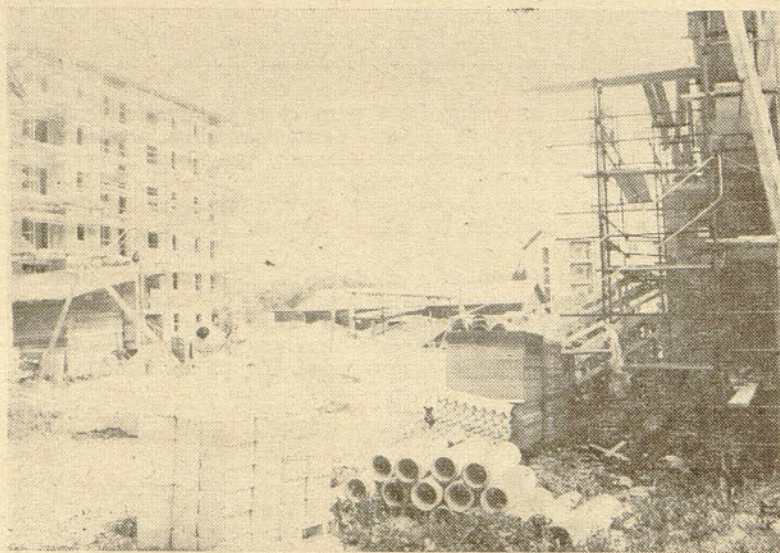
Potrebno in umestno je, da občasno informiramo vse delavce, zaposlene v podjetju, prek našega internega glasila »Hmeljar« o delu, življenju, poslovanju in doseganjih poslovnih uspehov delovnih kolektivov v sestavi Kombinata Hmezd.

Objavljamo nekoliko podatkov o delovanju in poslovanju TOZD GRADBENISTVO Žalec.

Temeljna organizacija združenega dela GRADBENISTVO, do nedavnega naša najmlajša organizacijska enota, je nastala s pripojitvijo dela bivšega gradbeno-obrtnega podjetja »USLUGE« Polzela h kombinatu »Hmezd« Žalec dne 1. maja 1973.

Delavci uveljavljajo svoje samoupravne pravice prek:

- delavskega sveta TOZD,
- odbora za medsebojna razmerja,
- odbora delavske kontrole in
- skupnih organov, ki so:

TOZD Gradbeništvo dokončuje stanovanjske bloke in začenja gradnjo hotela v Preboldu

V skladu z določili Samoupravnega sporazuma o združitvi dela in sredstev v podjetje »Kombinat Hmezd« je pravna oseba in vstopa v poslovna razmerja v svojem imenu in za svoj račun v okviru predmeta svojega poslovanja do višine svojih poslovnih sredstev — med podjetjem in ustanovljeno TOZD in subsidiarnega jamstva.

TOZD Gradbeništvo izvaja gradnjo novih ter adaptacije in popravila obstoječih gradbenih objektov, izvaja ustrezna obrtna dela kot: tesarska, steklarska in pečarska dela, v lastni betonarni pa proizvaja beton in betonske gradbene elemente.

Ob vstopu v podjetje je bilo zaposlenih 92 delavcev, danes pa je zaposlenih skupaj 116 delavcev, od tega:

- z višjo strokovno izobrazbo 2
- s srednjo strokovno izobrazbo 7
- visokokvalificirani delavci 5
- kvalificirani delavci 20
- delavci z interno kvalifikacijo 17
- polkvalificirani delavci 40
- nekvalificirani delavci 25

Poleg domačinov so zaposleni tudi delavci iz drugih republik, ki pa so večinoma nekvalificirani ali največ polkvalificirani, zato je stalno čutiti pomanjkanje kvalificirane delovne sile.

skupni odbor za medsebojna razmerja, komisija za zaščito delovnih dolžnosti, komisija za varstvo pri delu.

POSLOVANJE IN DELOVANJE TOZD OD PRIPOJITVE DO DANES

Sanacijski program

Že ob pripojitvi k podjetju je bila enota v nezavidljivem položaju. Zaradi precejšnjih poslovnih in finančnih težav, delno objektivnih, delno tudi subjektivnih, je zaključila poslovno leto 1973 z nekaj nad 50 starih milijonov izgube, kar je pomenilo ca. 547.000 S-dinarjev na enega zaposlenega. Med osnovne vzroke takšnega rezultata je bilo šte- ti izredno slabo in nizko stopnjo mehaniziranosti, veliko razdrobljenost delovišč, sezonska niha- nja in slabo organizacijo dela brez jasno opredeljenih nalog in odgovornosti.

Zaradi takšne situacije je bil na zahtevo vodstva podjetja in centralnih organov upravljanja že ob koncu tega leta izdelan v sodelovanju s skupnimi službami podjetja program sanacije te enote s ciljem, da se izboljša sama organizacija proizvodno-tehničnega in finančnega poslovanja in da se z ustreznimi investicijskimi naložbami izboljša tehnična opremljenost in povečajo proizvodne kapacitete.

Prvi del investicijskega programa v znesku 1.480.981 din — se je nanašal v glavnem na izgradnjo betonarne, nabavo gradbene opreme (žerjavov, betonskih mešalcev in ostale opreme) ter na nabavo kamiona — avto-prekucnika. Zaradi zapetljajev okrog se- stave virov financiranja in odo- britve bančnih kreditov se je na- bava nekoliko zakasnila in je bil investicijski program realiziran v celoti šele v III. trimesečju 1974. leta.

Že v mesecu januarju letos je bil izdelan II. del investicijskega programa v predračunski vred- nosti 1.789.780 dinarjev. Le-ta se nanaša na nabavo opreme, in si- cer: žerjavov, 2 tovornjaka-pre- kucnika, prekladalni silos za be- ton, objekti za pomožne obrate (železokrivstvo, tesarstvo, ogra- ja) in ostalo gradbeno opremo. Naveden investicijski program je že v celoti realiziran.

Dodatno je še TOZD Gradbe- ništvo za letošnje leto programi- rala nabavo avtomesalca v vred- nosti 800.000 din, za katerega je že dobila odobren kredit od ob- činske skupščine Žalec.

Zaradi poslabšanja splošne si-

tuacije gradbeništva v Sloveniji pa se je realizacija te investicije začasno odložila.

Poleg navedenih programov za investicijske naložbe in ustreznih sanacijskih ukrepov je bil od skupnih služb podjetja v lanskem letu izdelan za to enoto program organizacije dela in poslovanja (kot sestavni del sanacijskega programa) s posebnim poudar- kom na organizaciji priprave de- la, uvedbi stroškovnega knjigo- vodstva ter razmejitev nalog, pristojnosti in odgovornosti na posamezne nosilce nalog, tj. na delovna mesta. S programom so vzpostavljene koordinacijske ve- zi med nosilci posameznih funk- cij, ki naj bi omogočale enotno in učinkovito funkcioniranje ce- lotnega organizacijskega meha- nizma.

REZULTATI SANACIJSKIH UKREPOV

Z navedenimi investicijskimi naložbami se je občutno dvigni- la stopnja mehaniziranosti in teh- nične opremljenosti. Na povpreč- no zaposlenega enega delavca znaša vrednost osnovnih sred- stev:

Vrednost OS	Pred sanacijo (1973)	Po sanaciji (1975)	Indeks
Osnovna sredstva v funkciji po nabavni ceni	10.186	34.558	339
od tega:			
delovne priprave v funkciji po nabavni vrednosti	4.844	15.475	319
Sedanja vrednost del. sredstev	4.010	14.341	358

Indeks povečanja osnovnih sredstev po sanaciji kaže, da se je povečala nabavna vrednost za 3,39-krat, od tega pa delovne priprave v nabavni vrednosti za 3,19-krat, po sedanji vrednosti pa za 3,58-krat.

Danes razpolaga TOZD Gradbeništvo z naslednjo pomembnej- šo gradbeno opremo in naprava- mi:

- polavtomatsko betonarno z dnevno kapaciteto proizvodnje od 80—100 m³ sveže betonske mešance,
- 3 kamione-prekucnike (eden 2-tonski, dva 5-tonska) za dovoz materiala,
- 2 žerjava nosilnosti 1000 do 2500 kg,
- 1 stolpno dvigalo SKIP (2 koša po 700 kg),
- 5 konzolnih dvigal nosilno- sti od 300—500 kg,
- 12 mešalcev od 100—250 l,
- 1 žago (tračno) za rezanje okroglega lesa z dnevno kapaci- teto razreza 8 m³ lesa

ter še vrsto razne drobne opre- me in večjega orodja za gradbe- no dejavnost.

Čeprav omenjene opremljeno- sti ni mogoče primerjati z opre- mo večjih gradbenih podjetij, je vendarle velik napredek za eno- to, ki je razpolagala pred inve- sticijo z mehanizacijo srednje- velikega obrtnika.

Z večjo tehnično opremljenost- jo oziroma mehanizacijo se je občutno dvignila proizvodna zmogljivost in je enota sposobna prevzemati večja in zahtevnejša gradbena dela. Medtem ko so se v lanskem letu izvajala gradbena dela na številnih, dislociranih manjših objektih (preko 50), se je v letošnjem letu število objek- tov, oziroma delovišč zmanjšalo

na 15 gradbišč ob istočasnem po- večanju predračunske vrednosti del. Med večja in zahtevnejša de- la lahko prištevamo gradnjo treh stanovanjskih blokov po 20 stano- vanj, skupaj 60 stanovanj v Preboldu. Od teh bo 40 stano- vanj zgrajenih in vseljivih letos, ostalih 20 pa v začetku prihod- njega leta.

Predračunska vrednost teh treh blokov znaša 15.000.000 din oz. 1 milijardo in pol starih dinarjev. V začetni fazi gradnje je tudi nov hotel v Preboldu v predračunski vrednosti 17.150.000 dinarjev. Po- leg teh gradbenih del izvaja še večja dela pri gradnji hlevov v Meslinah Celje, adaptaciji samo- potrežne restavracije Celje ter obzidavo hal za obiranje hmelja.

S prevzemom večjih del na koncentriranih gradbiščih se po- javljajo naslednje prednosti:

— z zmanjšanjem števila grad- bišč se je povečala tehnična kon- trola nad izvajanjem del tako v kvalitnem kot količinskem smi- slu;

— doslednejše se lahko uve- ljavijo principi priprave dela, ki so pogoj za uspešnejše operativ- no vodenje tehnologije in proiz- vodnje na gradbiščih;

— v celoti je omogočeno nor- miranje del, nagrajevanje delav- cev po doseženih delovnih učin- kih in kontrola nad doseganjem delovnih norm posameznih delav- cev;

— zmanjšalo se je število iz- ostankov delavcev;

— transportni stroški so se proporcionalno z obsegom dela v primerjavi z lanskoletnimi zni- žali kljub povečanju cen trans- portnim storitvam;

(Nadaljevanje na 11. strani)

NA ŽERJAVKAH VROČE

Tretjega regijskega tekmovanja se je 15. avgusta udeležilo 9 ekip mladih kmetijskih proizvajalcev, več profesionalnih traktoristov in ena mlada zadružnica.

Megleno jutro se je proti sredini poldneva umaknilo soncu in pokazali so se obrisi Dobrovelj in Zasavskega hribovja. Na razmočeno strnišče je posijalo toplo sonce in še pred pričetkom tekmovanja v oranju osušilo vrh njo plast.

Prvih petnajst oračev se je poglalo po nakazanih parcelah in

se trudilo, da bosta senvič in razor čim lepša, brazde pa ravne in enakomerno globoke. Med tem se je druga skupina potila s testi, tretja pa tekmovala v spretnostni vožnji.

Rezultati:

Ekipni za aktive mladih zadružnikov:

	točk
1. Vel. Pirešica	823
2. Šempeter	820
3. Prebold	811
4. Vransko	796
5. Trnava	780

(Nadaljevanje z 10. strani)

— pri večjih, skupnih nabavah materiala (gramoza, opeke, mizarskih izdelkov, bet. železa itd.) se koristijo rabati in kasaskonti.

DOSEŽENI FINANČNI REZULTATI V SANACIJSKEM OBDOBJU

Že v lanskem letu, predvsem pa v letošnjem letu, so se občutno izboljšali rezultati poslovanja,

ki temeljijo na izvajanju ukrepov sanacijskega programa in načrtu organizacije priprave dela ter poslovanja za to enoto.

Iz podatkov zaključnih računov za leto 1973 in 1974 ter podatkov iz periodičnega obračuna za I. polletje letošnjega leta povzemamo kazalce poslovanja, ki dokazujejo uspešnost in upravičenost investicijske naložbe ter umestnost oziroma realizacijo sanacijskih ukrepov:

Pokazatelji	Za leto		I. poll. 1975	Indeks		
	1973	1974		1974 1973	1975 1974	1975 1973
Celotni dohodek na zaposlenega	91.762	118.542	118.535	129	100	129
Doh. na zaposlenega	25.280	43.808	32.487	173	74	128
Produktivnost (družbeni proizvod na zaposlenega)	26.020	45.249	34.636	174	76	133
Družb. proizvod na 1 din bruto OD	0,96	1,29	1,57	134	122	163
Koeficient ekonomič.	1,38	1,59	1,45	115	92	105
Dobiček na zaposl.	-5.468	+2.744	+6.332	-	231	-

Akumulativnost

(sredstva za razširjeno reprod. na 1 zaposl.)	—	1.817	5.800	—	319	—
Povprečni mesečni neto OD na 1 zaposl.	1.635	2.042	2.763	125	135	169
Povprečno število zaposlenih	92	103	116	112	113	126

Indeks za leto 1975 velja le za prvo polletje. Zaradi tega predstavlja porast napram letu 1974 in 1973 že indeks nad 50.

Iz navedenih pokazateljev je razvidna uspešnost sanacije, saj se je poslovanje izboljšalo v tem obdobju (1973—1975) v naslednjem:

Dohodek na zaposlenega je porasel za 78%; produktivnost se je dvignila za 83%; akumulativnost je narasla za 219%; ekonomičnost za 55%; število zaposlenih se je povečalo za 24 delavcev; povprečni mesečni neto OD na zaposlenega se je dvignil od 1.635 din na 2.763 din.

Kot je razvidno, so doseženi poslovni rezultati zelo ugodni napram stanju pred sanacijo. Vendar pa je potrebno omeniti, da se z doseženimi rezultati poslovanja delovni kolektiv še približuje povprečnim rezultatom, ki jih ustvarja gradbeništvo celjske regije.

Vsekakor pa je potrebno priznati, da je delovni kolektiv vložil veliko truda in napora za dosežene uspehe v relativno kratkem času, čeprav še obstajajo določene pomanjkljivosti v organizaciji dela.

PERSPEKTIVNI RAZVOJ GRADBENE DEJAVNOSTI

Z ozirom na predvideno rapidno upadanje investicij zaradi zmanjševanja investicijskih kreditov in ostrejših pogojev pri izvajanju investicijske politike je težko programirati večji porast v tej dejavnosti. Znano je, da bo do leta 1980 zgrajenih v žalski občini precej objektov iz samopriskov in iz solidarnostnih skladov, vendar predvidevamo mnogo več ponudnikov in močno konkurenco. V konkurenci pa bo uspelo predvsem tisto podjetje, ki bo tehnično in praktično čim bolj opremljeno, produktivno in z dobro organizacijo dela.

Zaradi navedenih predvidevanj je nujno, da delovni kolektiv vložijo vsa ustvarjena sredstva za razširjeno reprodukcijo v kar najbolj racionalno in potrebno tehnično opremo in da se še vnaprej stalno izpopolnjuje v sami pripravi in organizaciji dela, kar je pogoj za uspešnejše operativno vodenje tehnologije in proizvodnje.

C. K.

Za marsikatega tekmovalca so bili testi trši oreh kot oranje ali spretnostna vožnja

Sledijo ekipe Vinske gore, Slovenskih Konjic, Galicije in Trnave 2.

Mladi zadružniki posamezno:

1. Povše Ivan, Šempeter — 308 točk,
2. Ribič Marjan, Prebold — 296 točk,
3. Mihelak Jože, Vinska gora — 293,5 točke,
4. Sajovic Boris, Trnava — 289 točk,
5. Vranič Janko, Vransko — 288 točk.

Mlade zadružnice posamezno:

Edina tekmovalka Levč Terezija iz Petrovč je bila tudi prva

Spretnostna vožnja:

1. Pogačar Martin, TOZD Kmetijstvo Žalec.

Teorija:

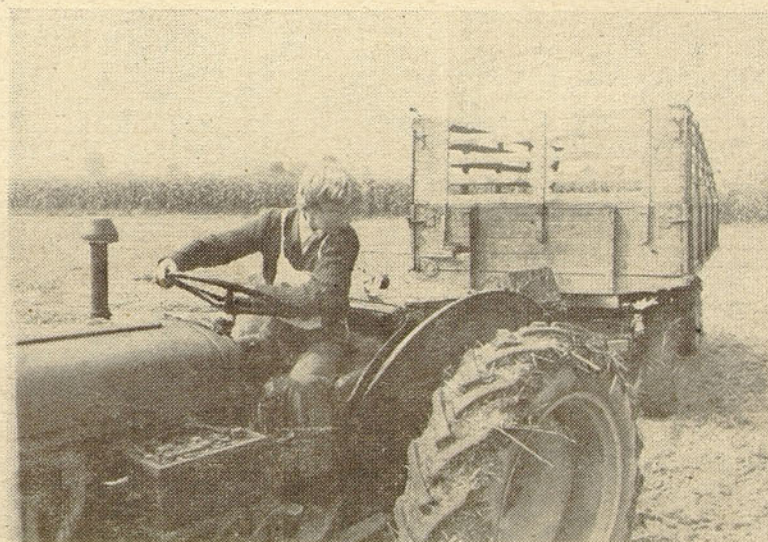
1. Ločičnik Ivan, TOZD Kmetijstvo Žalec.

Oranje:

1. Ločičnik Ivan, TOZD Kmetijstvo Žalec.

Tekmovanje je bilo borbeno in mladi, ki so nastopali prvič, so se zgedovali in se učili pri že rutiniranih tekmovalcih.

Nagrade so prispevali Zavarovalnica Sava, INA in Agrotehnika. Tekmovanje sta finančno podprla TOZD Kooperacija Žalec in TOZD Kmetijstvo Žalec. Konjičani pa so prinesli za priboljšek hladnega Konjičana.

Pri spretnostni vožnji so veliko znanja pokazali tudi najmlajši mladi zadružniki

s solidnim rezultatom v oranju in testiranju, ker je zanjo odpadla spretnostna vožnja.

Poklicni traktoristi posamezno:

1. Ločičnik Ivan, Kmetijstvo II — Šempeter,
2. Škrabar Stanko, Kooperacija Šempeter,
3. Pogačar Martin, Kmetijstvo II — Šempeter.

Najboljši v posameznih disciplinah:

Najbolje uvrščeni tekmovalci, ki še prej niso bili trikrat med prvimi, se bodo udeležili v Mengšu od 5. do 9. septembra XIX. republiškega tekmovanja traktoristov in III. republiškega tekmovanja mladih zadružnikov, ki ga organizirata Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije in Republiška konferenca Zveze socialistične mladine Slovenije.

Tekmovalcem naše regije želimo na tem tekmovanju borbenost, srečo in dobro uvrstitev!

Vy

delo SAMOUPRAVNIH organov

Skupni odbor za medsebojna razmerja je imel 12. redno sejo že 27. 6. 1975. V zadnji številki Hmeljarja sklepi te seje niso bili objavljeni. Zaradi aktualnosti nekaterih sklepov in da bi bili z njimi delavci seznanjeni, jih objavljamo sedaj:

SPREJET FINANČNI NAČRT STANOVANJSKE IZGRADNJE ZA LETO 1975

Predsednik komisije za družbeni standard tov. Janše Jože je obrazložil predlog načrta virov in razporeditve sredstev za sta-

novanjsko izgradnjo v letu 1975.

Na podlagi načrta virov sredstev se predvideva, da bo podjetje Hmezad v 2 do 3 letih, vključno z letom 1974, razpolagalo s ca. 80 novimi stanovanjskimi enotami na področju občine Žalec, Celje in Smarje pri Jelšah. Za vse te so že sklenjene pogodbe.

Za zasebno stanovanjsko izgradnjo bo na razpolago okrog 2.970.000 din, ki bodo likvidna ob začetku leta 1976.

Sprejet in potrjen je bil naslednji načrt virov in razporeditev sredstev za stanovanjsko izgradnjo za leto 1975:

I. Viri

(v 000 din)

a) lastni viri	
stanje sredstev na račun 1. 1. 1975	4.266
planirani priliv za leto 1975	4.552
sredstva od prodaje na posl. sklad KŠ	194
skupaj lastni viri	9.012
b) tuji viri	
kredit iz združ. sredstev občine Celje — ostanek	1.016
kredit iz združ. sredstev občine Žalec	690
skupaj tuji viri	1.706
Viri skupaj	10.718

II. Obveznosti in načrt za leto 1975

1. anuitete	588
2. oročitev za individualno gradnjo	1.700
3. nakup stanovanj v Celju	3.775
4. nakup stanovanj v Žalcu (10)	2.941
5. nakup stanovanj v Šempetru (4)	1.020
6. nakup stanovanj v Smarju	194
7. posojilo TOZD Ilirska Bistrica	200
8. nerazporejeno za podražitev	300
Skupaj:	10.718

V nadaljevanju je skupni odbor za medsebojna razmerja obravnaval in sklepal o tekočih stanovanjskih problemih in predlogih komisije za družbeni standard, ki jih je v celoti potrdil.

SISTEMIZACIJA NOVIH DELOVNIH MEST

Tov. Lesjak Danica, predsednik komisije za sistemizacijo in oce-

no delovnih mest je obrazložila predlog za sistemizacijo in, očno novih delovnih mest na predlog nekaterih TOZD.

Skupni odbor za medsebojna razmerja je potrdil predlog komisije. Na novo se sistemizirajo naslednja delovna mesta in določijo ocene:

TOZD	šifra	Naziv DM	Kategorija	Zaht. A1	Zaht. let. del. izkuš.	Poskusna doba	Ocena
ST	107	kalkulant-šifr.	I-3	SSI	3	2	2,35
ME	49	ref. za sploš. kadr. zadeve in informacije	S-4	SSI	3	2	2,70
	26	ref. za splošne ni kadrov, posle varnostnik	I-3	SSI	2	2	2,30
	46	analitik dela III	S-2	VISI	4	3	3,60
	165	energetik	S-4	SSI	3	2	2,70
	308	vodja skupine za vzdrževanje	S-4	SSI	3	2	3,00
	312	programer razvoja gradbenik	S-1	VSI	5	3	4,03
SS	158	analitik dela I	S-1	VSI	5	3	4,03
	877	ref. za stanov. zadeve	S-2	VISI	4	3	3,41
	164	ref. za kadrovske zadeve in rekreacijo	S-3	SSI	3	3	2,85
	17		S-3	SSI	3	3	2,85
	33						

Preocenijo se naslednja delovna mesta:

šifra DM	Naziv DM	Zaht. kvalif.	Zaht. let. del. izkuš.	Kateg. DM	Ocena DM dosed.	Ocena DM nova	TOZD
680	upravnik Maloprodaje	VISI	4	V-1	3,49	3,85	ME
405	vodja oddelka pripr. dela	VISI	3	S-3	3,38	3,60	ME, ST

Preocenoitve za navedena delovna mesta veljajo od 15. 6. 1975 dalje.

NAGRADE DIJAKOV IN STUDENTOV NA POČITNISKI PRAKSI

V skladu z določili samoupravnega sporazuma in internega pravilnika o delitvi osebnih dohodkov in na predlog komisije za kadre je odbor sklenil, da se določijo nagrade dijakom in študentom na praksi za normalni delovni čas 182 ur mesečno v naslednji višini:

— za dijake srednjih šol	
I. letnik	700 din
II. letnik	850 din
III. letnik	1.000 din
— za študente višjih in visokih šol	
I. letnik	1.100 din
II. letnik	1.250 din
III. letnik	1.400 din

V primerih, ko je dijak oziroma študent pri opravljanju prakse posebno prizadeven in uspešen, se nagrada lahko poveča največ za 20%.

Na predlog TOZD se odobri status izrednega študenta za šolsko leto 1975/76 naslednjim:

— Juhar Mirjani iz TOZD Mesnine za šolanje na srednji ekonomski šoli v Celju — III. letnik;

— Podvršnik Anici iz TOZD Mesnine za šolanje na komercialni šoli v Celju,

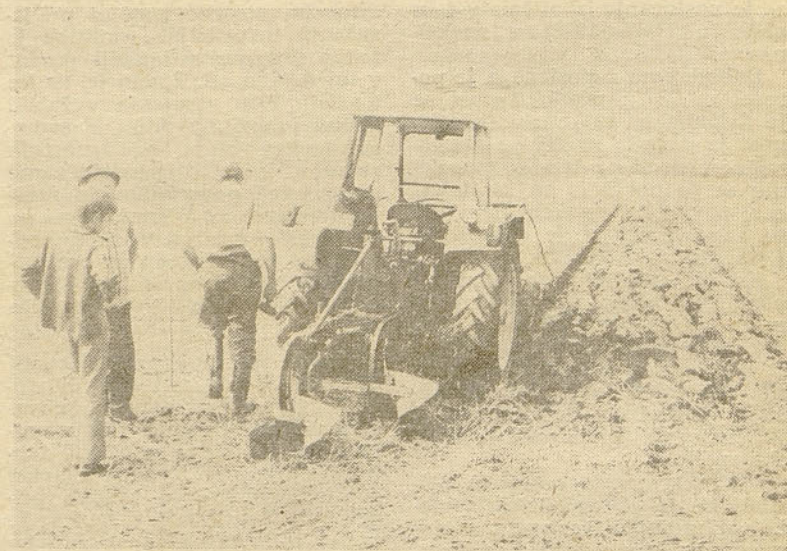
— Gosak Ljebu iz TOZD Kooperacija za šolanje na poslovske šoli v Celju.

Pod točko razno je skupni odbor obravnaval razno tekočo problematiko in prošnje za socialne pomoči.

(Nadaljevanje na 13. strani)

Hmeljarske starešine so v hmeljarskem domu v Žalcu v veseli družbi izmenjale mnenja in izkušnje o letošnji letini hmelja in njegovi ceni v svetu

Ivan Ločičnik je imel polno opazovalcev, ko je pred oranjem in med njim prirejal plug tako, da mu je prislužil prvo mesto

(Nadaljevanje z 12. strani)

**DELAJSKI SVET PODJETJA
JE IMEL SVOJO 108. REDNO
SEJO 7. AVGUSTA 1975**

Iz obširnega dnevnega reda in razprave objavljamo važnejša poročila in sprejete sklepe.

V zvezi s poročilom o izvedbi sklepov zadnje seje DSP sprejel popravek sklepa zadnje seje, s katerim se določajo obresti za kratkoročna sredstva v interni banki podjetja; za delegata v SIS za nafto in plin je namesto tov. Borisa Skalina iz skupnih služb imenoval Petra Kainza iz TOZD Strojna; pozval je TOZD, ki še niso sprejele sklepe o pokrivanju izgube v TOZD Vital za prvo polovico leta 1974, da to stori čimprej. Zadolžil je vodstvo podjetja, da podvzame vse ukrepe za izvajanje pogodbe, sklenjene med Hmezzadom in Slovinom.

**SPREJETI SKLEPI ZA IZVEDBO
STALIŠČ IN SMERNIC PRI
URESNIČEVANJU CILJEV
DRUŽBENO-EKONOMSKE
POLITIKE**

Člani DSP so sprejeli z vabilom za sejo obširno analizo polletnega poslovanja in stališča za uresničevanje ciljev družbeno-ekonomske politike v letu 1975, ki jih je sprejel razširjeni politični aktiv podjetja na sestanku dne 28. 7. 1975. Stališča političnega aktiva so posebej objavljena.

Po obrazložitvi in razpravi je DSP sprejel sklepe za izvedbo sprejetih stališč in konkretne zahtevke.

a) Vlogo planiranja in analiz v Hmezzadu in TOZD je potrebno okrepiti. V vseh TOZD, ki te službe nimajo posebej organizirane, jo je potrebno primerno zasesti (odgovorni direktorji TOZD). Na nivoju podjetja pa se mora vzpostaviti strokovna povezanost te službe (odgovoren EOO).

b) EOO mora do 20. avgusta izdelati osnutek srednjeročnega programa Hmezzada za obdobje 1976–1980. Direktorji TOZD pa so odgovorni za izpeljavo postopka usklajevanja med TOZD skladno z metodologijo o izdelavi razvojnega programa.

c) Gospodarski načrt Hmezzada za leto 1976 mora biti izdelan do 1. 2. 1975. Za metodološko usklajitev je odgovoren EOO, za izdelavo načrta po sprejetem rokovniku (na kolegiju direktorjev) pa direktorji TOZD.

č) Nagrajevanje po delu je eden pomembnih ukrepov za povečanje produktivnosti dela. Zato je potrebno v vseh TOZD dosledno uvesti plačevanje po normah. Izdelati in uvesti je potrebno premijski način nagrajevanja vodstvenih delavcev. Za izvedbo so odgovorni direktorji TOZD.

Komisija DSP za novatorstvo in tehnične izboljšave naj izda predlog nagrajevanja na omenjenem področju (odgovoren predsednik, rok: oktober 1975).

d) Izdelati in sprejeti se morajo skupne osnove in merila delitve dohodka. Zadolžen EOO, rok 1. 9. 1975. FRS pa mora do 15. 9. 1975 izdelati načela poslovanja Interne banke.

e) Ob ugotovitvah, da je na razvojnem področju Hmezzad slabo povezan, se mora do prihodnje seje pripraviti predlog usklajevanja razvojne funkcije v podjetju (odgovorno vodstvo podjetja).

f) Za boljšo povezavo in usklajevanje komercialne funkcije se imenuje odbor za komercialne zadeve, ki skrbi za izvajanje načel samoupravnega sporazuma (74. člen).

g) Do konca letošnjega leta se morajo vse TOZD povezati po tehnoloških sorodnostih in reprodukcijski odvisnosti. Odgovoren pomočnik glavnega direktorja za kmetijsko področje in direktorji TOZD (ME, ML, MK, NT).

h) Na področju investicij je potrebno dosledno upoštevati zakonska določila in postopek o investiranju.

Takoj je imenovati posebno komisijo, ki bo skrbel za boljšo tehnološko in ekonomsko pripravo investicij.

Do konca avgusta je izdelati re-balans investicijskega programa (odgovoren FRS in direktorji TOZD).

i) Na področju osebnih dohodkov se morajo vse TOZD uskladiti z načeli družbeno-ekonomske politike, družbenega dogovora o delitvi dohodka in OD ter sklepom DSP 107. seje. TOZD, ki niso usklajene (MK, HM, ST, NT) in tiste, ki ob polletju ne prikazujejo dokončnega rezultata, morajo izdelati podrobno analizo o vzrokih ter možnostih doseganja plana 1975 ter temu prilagoditi višino osebnih dohodkov. Do prihodnje seje DSP pripravi EOO poročilo o realizaciji tega sklepa.

j) Na področju kadrovske problematike je potrebno zaostri kriterije in način dela skupne komisije za sistemizacijo predvsem pri odpiranju novih delovnih mest v režiji. TOZD lahko predlagajo novo delovno mesto le na podlagi analize organizacije dela. Kadrovske oddelke in namestnik glavnega direktorja morata takoj izvesti vse sklepe za zmanjšanje bolezni (lastne ambulate, kontrola).

k) Do konca letošnjega leta se morajo izdelati manjkajoči splošni akti: statut podjetja, sporazum o delitvi dohodka in OD in drugi po programu dela. Zadolžen sekretar podjetja.

Na področju izvozno-uvoznega poslovanja se sprejmejo naslednji ukrepi:

1. Vsaka TOZD mora proučiti možnosti in izdelati program za povečanje izvoza.

2. Uvoz se sme izvršiti samo tam, kjer je nujen za normalno proizvodnjo in kjer ni mogoče nabaviti doma. Vsaka TOZD mora izdelati svojo analizo kaj in koliko bo to v bodoče možno zamenjati z domačim blagom. Dosledno ravnati po navodilu glavnega direktorja (okrožnica 1/75).

3. Izvozno-uvozni načrt se izdelata kot poseben del letnega gospodarskega načrta. V njem se prikažejo 1) programirani izvoz po vrstah blaga, deželah in valutah ter iz tega ustvarjeni priliv deviz, 2) programirani uvoz prav tako po vrstah blaga (vključno investicijsko opremo), po deviznih režimih, deželah in valutah.

Za letošnje leto je izvozno-uvozni načrt predložiti v sprejem DSP na naslednjo sejo.

Poleg tega pa se izdela načrt razpoložljivih deviznih sredstev (pravice) pridobljenih z lastnim izvoznim in po drugih osnovah (devizna amortizacija, GDK, DK, LB itn.).

4. Evidenco izvoza in uvoza, izpeljano preko HM export-import,

vodi Hmezzad export-import. Evidenco izvoza in uvoza, ki jo TOZD izpelje mimo (po posebnem soglasju!), je dolžna voditi TOZD.

FRS vodi evidenco priliva in odliva deviz po njihovih virih.

5. Hmezzad export-import se mora kadrovske okrepiti zlasti z ekonomisti v zunanjetrgovinski dejavnosti in razširiti svoje poslovanje v izvozu na druge proizvode.

**SANACIJSKI PROGRAM TOZD
KMETIJSTVO RADLJE OB
DRAVI**

TOZD Kmetijstvo Radlje ob Dravi je predlagala DSP sanacijski program za obdobje 1975 do 1979, na osnovi katerega bi sanirali težave, ki so nastale zaradi nizkih pridelkov, neugodnega razmerja cen in visokih obveznosti do kreditov, kot posledica pospešenih investicijskih vlaganj v hmeljarsko proizvodnjo. Zaradi tega je poslovno leto 1974 zaključeno z izgubo.

Sanacijski program na drobno razčlenjuje vzroke za izgubo v preteklem letu in ukrepe za nadaljnjih 5 let, ki bodo zagotovili ponovno uspešno poslovanje.

Predlagani sanacijski načrt je bil v razpravi pozitivno ocenjen. Pri izvajanju sanacijskega načrta sodelujejo poleg TOZD Kmetijstvo Radlje še TOZD Kmetijstvo Žalec, TOZD Kooperacija Žalec in TOZD Hmezzad export-import.

Po razpravi je DSP sklenil: 1. da se predlagani sanacijski program sprejme, 2. da sanacijski odbor sestavljajo predstavniki TOZD, ki sodelujejo pri izvedbi sanacijskega načrta, 3. določil je

pristojnosti sanacijskega odbora in 4. določil obrestno mero in rok vračila za sredstva, ki jih vložijo sanatorji.

**ZDRUŽEVANJE SREDSTEV ZA
SKUPNE NALOŽBE**

Za izgradnjo hotela v Preboldu, o čemer je DSP že sklepal na zadnji seji, združujejo sredstva Hmezzad, TT Prebold in Turistično društvo Prebold.

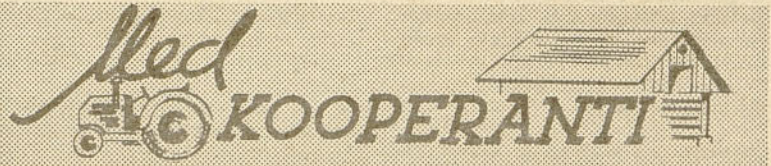
DS je bil predlagan osnutek pogodbe o združitvi sredstev za zgraditev hotela v Preboldu.

Po razpravi je DS sklenil: 1. Da se predlagani osnutek pogodbe potrdi, ki jo izvaja TOZD Gostinstvo, 2. Ko bo investicija končana, jo prevzame Hmezzad — TOZD Gostinstvo, ki je nosilec vseh obveznosti in pravic iz te pogodbe in 3. Da eventualni negativni rezultat krijeta TT Prebold in Hmezzad — TOZD Gostinstvo.

Na predlog TOZD Mlekarna in Mesnine DSP soglašajo o pristopu k samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev, s katerim se daje Trgovskemu podjetju Sevnica investicijski kredit v znesku 300.000 din za zgraditev samopostrežne prodajalne za dobo 5 let in 6 mesecev. Določeni so bili tudi pogoji združevanja. Obveznost združevanja prevzame TOZD Mesnine in Mlekarna, ki tudi uredita še druge medsebojne odnose s Trgovskim podjetjem Sevnica.

Trgovskemu podjetju Merx in Tehnocomercator se odobri premoštitveno investicijsko posojilo v znesku 700.000 din. Določeni so bili tudi rok in obrestna mera, kar se uredi s pogodbo.

(Nadaljevanje na 14. strani)

Hmeljar odkar pomni je naš kooperant Ivan Kreča z Jeronima 8 nad Vranskim. Star je 78 let in je prava kmečka grča. Pravi, da ga daje nadiha, pa je šel po bregeh tako, da sva ga z upravnikom ZE Vransko Ivanom Farčnikom komaj dohajala.

»Doma nas je včasih bilo devet, pa so vsi ti bregi bili obdelani. Sedaj imamo le za sproti in tole malo hmelja. Pa še tega nam je dvakrat stolkla toča, sedaj rjavi kot lisjak. Ga bomo takoj obrali, da ne bo še večje škode. Moj oče je imel žičnico še pod Avstrijo. Videl jo je na Rojatalu, lesa smo tudi imeli dovolj,« je razlagal Ivan Kreča med ogledovanjem po neurju podrlih hmeljev.

Ponosen se spominja letošnjega praznovanja dneva hmeljarjev, na katerem je v Žalcu dobil priznanje za dolgoletno hmeljarjenje.

(Nadaljevanje s 13. strani)

UKREPI ZA IZVAJANJE INVESTICIJ

Z namenom boljše priprave investicijskih naložb se imenuje **KOMISIJA DSP ZA INVESTICIJE**, ki jo sestavljajo naslednji člani:

1. Janše Jože, SSP, predsednik
2. Skalin Boris, SSP, član
3. Jeriček Zlatko, HM, član
4. Turnšek Ivan, KŽ, član
5. Četina Jože, SSP, član

Komisija ima naslednje naloge:

— Ugotavlja in preverja sodobnost tehnoloških rešitev pri investicijskih naložbah ter daje soglasje k tehničnim in tehnološkim projektom. Skrbi za usklajevanje kapacitet, ugotavlja realno potrebo in odklanja naložbe, ki prekrivajo zmogljivosti v TOZD.

— Obravnava in preverja ekonomsko upravičenost naložb.

— Usklajuje konkretne investicijske programe z razvojnim programom TOZD, HMEZADA in DOBRINE. Ugotavlja ter povezuje interese pri tistih naložbah, ki so pomembne za več TOZD.

— Dopolnjuje in usklajuje postopek o investiranju v HMEZADU z zakonskimi določili in internimi predpisi.

— Obravnava predloge prijav investicij pri GZ.

— Komisija deluje kot notranja recenzirska komisija. Za odločitve si lahko pridobi strokovna mnenja. Vsako naložbo, za katero je po navodilih o zasnovi in izvedbi investicije potrebna ekonomska utemeljitev (nad 250.000 din), mora komisija obravnavati. Investicijske programe, ki po mnenju komisije niso utemeljeni (ekonomsko, tehnološko, kapacitetno), se ne morejo realizirati. Če TOZD vztraja pri svoji odločitvi, o tem odloča delavski svet podjetja.

UKREPI ZA USKLAJEVANJE TOZD NA KOMERCIALNEM PODROČJU

Z namenom boljšega povezovanja komercialne funkcije v podjetju se imenuje odbor za komercialne zadeve. V odbor imenujejo svojega predstavnika naslednje TOZD: ME, ML, MK, HM, NT, ŽH, KO, KIB, KS in pomočnik glavnega direktorja za komercialne zadeve.

Pristojnosti in področje dela odbora:

— oblikuje in usmerja komercialno politiko Hmezada kot celote, odnose do TOZD in odnose do Dobrine,

— konkretizira načela samoupravnega sporazuma, predvsem 74. člena,

— usklajuje nabavo in prodajo med TOZD in vzpostavlja osnove za skupen nastop izven podjetja,

— ocenjuje ponudbe in odloča o poslih, ki so pomembni za celotno podjetje in za več TOZD.

Do imenovanja pomočnika glavnega direktorja za komercialne zadeve vodi delo odbora glavni direktor.

Razpiše se zasedba delovnega mesta pomočnika glavnega direktorja za komercialne zadeve.

Pogoji za zasedbo tega delovnega mesta so določeni v sistematizaciji delovnih mest.

Za izvedbo razpisa se imenuje razpisno komisijo, ki jo sestavljajo:

1. Vogrinc Franc, KŽ, predsednik
2. Savinek Franc, SSP, član
3. Benčina Jože, VR, član
4. Hrušovar Alojz, ML, član
5. Žagar Marjan, HM, član.

V nadaljevanju je DSP obravnaval še več tekočih nalog.

Objavljamo najvažnejše sklepe: 1. Potrdi se polletno poročilo o potovanju v inozemstvo. Iz vseh TOZD je bilo 43 delavcev po različnih nalogah.

Glavnemu direktorju Veljku Križniku se odobri 7-dnevno potovanje na Poljsko, kamor potuje v svojstvu predsednika grupacije za hmelj Zvezne gospodarske zbornice na kongres IHB v Varšavo.

2. Delavski svet podjetja soglašajo z ukinitvijo Zveze stanovalskih skupnosti Slovenije, katere član in ustanovitelj je bilo podjetje oziroma Hišni sklad.

3. DSP sklene, da se ustanovi posebna gostinska enota zaprtega tipa v počitniškem domu v Crikvenici in Barbatu zaradi registracije te dejavnosti na pristojni občini.

4. Za podpisnika za poslovanje HiP se dodatno imenujeta: 1. Žagar Stanko, vodja HiP in 2. Vočko Metka, finančno-kreditni referent. Določil je tudi obseg pooblastila za podpisovanje.

5. Za odpravo škode po potrebi na Kozjanskem se sklene, da se daje soglasje HiP za najetje kredita pri Zvezi hranilno-kreditnih služb Slovenije v višini 5.925.000 din za dobo 5 let in z dvoletnim moratorijem in 9% obrestno mero.

S. F.

KRATEK razgovor

z udeležencem kongresa hmeljarjev v Varšavi na Poljskem inž. Vinkom Kolencem.

— Urednik: Pričniva kar s potovanjem na kongres.

— Inž. Kolenc: Na kongres, ki je trajal od 6. do 9. avgusta, nas je odpotovalo z avtomobili 9 Slovencev. Močan vtis na nas je napravila razgibana valovita češka pokrajina, ki je razparcelirana v velike 100–300 ha komplekse po naravnih mejah. Lepo je bilo pogledati več kombajnov hkrati, kako žanjejo pšenico, ali nepregledno polje sladkorne pese. Povsod na poljih se pozna uporaba nove tehnologije in organizacija dela.

— Urednik: Kako je pa na Poljskem? Pa carinski pregledi?

— Inž. Kolenc: Carinski pregledi so ob prehodih mej — tudi Poljske — res zgolj formalni. S kmetijstvom pa je na Poljskem precej drugače. Na poti od Zakopanov do Varšave so nas ob dokaj dobri cesti spremljale razdrobljene kmetije. Tudi mehanizacija je šele napravila prvi korak. Največji stroj, ki smo ga videli, je kosilnica, drugače pa žanjejo žito s koso. Kmetijstvo zahteva veliko delovne sile, zato je še 34 odstotkov prebivalstva kmečkega in ni takšnega pritiska na mesta in že dobro razvito industrijo. Tudi elektrike imajo dovolj!

— Urednik: In Varšava?

— Inž. Kolenc: Na prostoru skoraj do temeljev od Nemcev porušene stare Varšave je zrasla nova, mogočna, s širokimi bulevarji, kjer vladata vzoren red in čistoča. Ljudje so vedri, zadovoljni in sproščeni. Nekdo izmed nas, menda je bil inž. Molan, je ves vznemirjen dejal, da se počuti kot doma. Varšava nas je sprejela kot svoje.

Kongres je potekal v mogočnem in v stalinističnem slogu zgrajenem domu kulture. Organizacija je bila na visoki ravni in vse se je odvijalo točno po predvidenem urniku. Na kongresu je sodelovalo nad 130 udeležencev. Sicer bo o poteku samega kongresa napisano v strokovni prilogi za hmeljarstvo.

— Urednik: Ste si ogledali tudi hmeljišča?

— Inž. Kolenc: V okolici Lublina blizu Varšave so razsežna hmeljišča. Obiskal sem jih že pred dvanajstimi leti. Od takrat do danes je viden organiziran vzpon kljub temu, da tudi tu v hmeljarstvu cene in naložbe v razvoj niso spodbudne. Hmelj je ves na žičnicah in dokaj lep. Strojno obiranje je v začetni fazi, zato večino hmelja obirajo ročno. S pridelki krijejo le domače potrebe, ki pa se iz leta v leto večajo.

— Urednik: Kako pa turizem, hrana, inflacija?

— Inž. Kolenc: Turizem je dokaj razvit, vsaj po mestih. Hoteli so zasedeni od gostov raznih narodnosti. Največ pa je gostov iz SZ. Močan je tudi avtomobilski promet domačih registracij.

Poljska kuhinja ni po našem okusu. Uporabljajo veliko sladkorja in smetane in skoraj nič kisa in začimb.

Na njihovo plansko gospodarstvo inflacija nima vpliva, ker plansko tudi urejajo cene. Zlot — njihova denarna enota — je v primerjavi z nekaterimi zahodnimi valutami in tudi našim dinarjem v rahlem porastu.

— Urednik: Prosim, na kratko nekaj bistvenega o prispevku naše delegacije na kongresu?

— Inž. Kolenc: Slovenci smo zahtevali skritev hmeljišč zlasti v Zahodni Nemčiji na stanje pred nekaj leti. Ta naša zahteva je reakcija na pisanje v Hopfen — Rundschau — glasilu združenja zahodnonemških hmeljarjev — da smo takšnega stanja na trgu s hmeljem krivi Jugoslovani, ČSSR in ZDA. Predlagali smo tudi, da bi naj odkup med proizvajalci hmelja in pivovarji potekal po ekonomskih cenah.

Delegati iz Anglije so predlagali, da bi naj kongres zasedal vsako drugo leto. Zato bo 1976. leta zasedalo le razširjeno predsedstvo v Bolgariji.

— Urednik: Tovariš Kolenc, za razgovor najlepša hvala!

O HMELJU

(Malo za šalo, malo zares)

Naš hmelj — ta je poglavje zase —

že dolgo v višino rase. Čeprav v jeseni obračun je kmetom vsem nategnil kljun, še vedno znova ga sadimo. Ne vem, morda se res bojimo, da ta dolina naša mila bi svojo slavo izgubila, če hmelj iz njenih polj izgine.

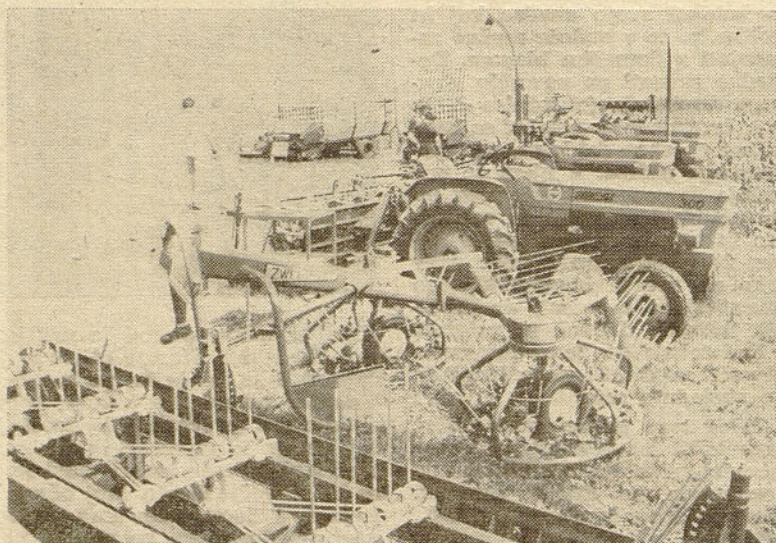
A hmelju so že dnevi šteti, ne moremo ga več oteti.

Če sentimentalnost nas prešine ob misli, da bi hmelj izorali, pšenico in koruzo s'jali, četudi nizka cena ne zaleže, narava sama kmalu vmes poseže. Čeprav je dražja spet zaščita, pa je na hmelju vedno manj

očita, zato mu strašna smrt grozi: Požrle bodo ga uši.

Sušilnica, rezalnik, obiralni stroj v mezaslužben bodo šli pokoj, Savinčani pa bomo imeli mirno vest — hmelj nas bo zapustil na svojo pest.

MILKA POVŠE
Orla vas

SIP Šempeter je ob dnevu hmeljarjev razstavil v Braslovčah svoje najnovejše stroje obešene na traktorje FIAT iz Štor

V skladu z 228. členom samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev v združenem delu Skupni odbor za medsebojna razmerja delavcev OZD Hmezd

RAZPISUJE

natečaj za vlaganje prošnje za posojila za individualno gradnjo stanovanj. Natečaja se lahko udeležijo vsi delavci podjetja, ki izpolnjujejo pogoje iz 232. člena samoupravnega sporazuma o medsebojnih razmerjih delavcev. Prošnje za posojila vložite v kadrovske oddelke podjetja v Žalcu najkasneje do 30. septembra 1975.

I. Prošnja za posojilo mora vsebovati naslednje podatke:

1. Priimek in ime ter točen naslov stanovanja.
2. Delovno mesto, TOZD oz. DE kjer je delavec zaposlen.
3. Od kdaj je neprekinjeno zaposlen v podjetju.
4. Višino posojila in čas koriščenja (npr. polovico v letu 1975 ali 1976, ostalo v letu 1977 itd.).
5. V kakšen namen bo sredstva uporabil: adaptacija, dograditev ali novogradnja.
6. Točen naslov gradnje in gradbeno fazo ter predvideno končanje gradnje. (Pri naslovu gradnje pripišite priimek in ime najbližjega že vseljenega sosesa, ker bo na ta način komisiji, ki si bo gradnje ogledala olajšano iskanje.)
7. Lastnik stanovanja, ki ga prosilec sedaj zaseda, velikost stanovanja (v m², številu prostorov) in opis stanovanja.
8. Število družinskih članov, od tega nepreskrbljenih in preskrbljenih otrok ter njihova zaposlitev.
9. Ali je kdo od družinskih članov prejel posojilo pri drugi delovni organizaciji in višino.

II. Poleg navedenih podatkov je prošnji treba priložiti še naslednjo dokumentacijo:

1. Izpisek iz zemljiške knjige o lastništvu.
2. Prepis gradbenega ali adaptacijskega dovoljenja.
3. Vinkulacijsko potrdilo zavarovalnice, da je objekt zavarovan.
4. Izjavo, da nima primerne stanovanja ali stanovanjskega objekta že v lasti.
5. Dokazilo o varčevanju, če prosi za soudeležbo pri poslovnih banki.
6. Potrdilo TOZD o višini osebnega dohodka za leto 1974.
7. Potrdilo delovne organizacije, kjer je zaposlen zakonec, o višini osebnega dohodka za leto 1974.
8. Potrdilo delovne organizacije, kjer je zaposlen zakonec, o višini prejetega posojila ali potrdilo, da posojila ni prejel.
9. Udeleženec NOB, potrdilo o udeležbi, ki ga izda ref. za kadrovske posle v TOZD, oziroma DE na podlagi uradnega vpisa v delovni knjigi.

III. Vsi prosilci, ki so vložili prošnje za posojila po lanskoletnem razpisu in so dobili odgovor, da se prošnja odloži za naslednje leto, naj naknadno javijo samo spremembe, ki so nastale v tem času (npr. sprememba gradbene faze itd.). Poleg te spremembe morajo priložiti tudi vse priloge, ki se zahtevajo v razpisu po II. točki, razen potrdil pod zap. št. 1, 2 in 3.

Obrazec prošnje za posojila, kot izjave, da niste lastnik primerne stanovanja oziroma stanovanjskega objekta, dobite pri vseh referentih za kadrovske zadeve v vaših TOZD oziroma DE, v nje vpišete samo vaše podatke.

Vse interesente opozarjamo, da vloge, ki ne bodo vsebovale vseh zahtevanih podatkov in potrdil, komisija in skupni odbor za medsebojna razmerja ne bosta obravnavala, prav tako tudi ne prošnje, ki bodo prispele po objavljenem roku.

Skupni odbor za medsebojna razmerja Hmezd

Drago Kumer:

UČITELJICA

Je že tako, da človek najraje govori o sebi. Rad se hvali, kdaj se je rodil in koliko je v življenju preстал. Režeži navadno ne govorijo o bogastvu. In če posije žarek sreče v siromakovo življenje, se ga razveseli in se nanj spominja z neko pritaženo radostjo.

Minilo je že lepo število let, odkar sem hodil v prvi razred osnovne šole. Spominjam se, da pozneje šole nisem imel preveč rad. Nekateri predmeti pa so me mučili. Najtežje je bilo računstvo.

Učitelji so spraševali strašne stvari. Spominjam se, da me je vprašal učitelj, koliko sem star. Vstal sem in povedal, da sem napolnil devet. Toda učitelj je zahteval mesece in tedne, potem ure in minute, nazadnje še sekunde. In nato je prišlo na vrsto množenje. Zaletelo se mi je: osemkrat sedem je petinšestdeset. Učitelj me je zlasal, nabutal v tablo, me dal čez koleno, mi premeril s šibo drobno zadnjico in zakričal:

— Do jutri preštej, koliko zrn fižola je v litrskem loncu!

Mož me je spravil v škripce; ko bi vsaj rekel: naj bo droban, srednji ali debel. Tak butec nisem bil, da ne bi poznal fižola. Vedel sem, da je kiflar droben, ciprovček srednji in leškovec debel. Naprosil sem mamo, da mi je dala vse tri vrste. Vsakega sem odmeril liter, preštel vsak liter posebej, seštel in delil s tri. Dobil sem rezultat in ga povedal učitelju. Zakrohotal se je, mi na čelo zarisal s kredno velik križ in dejal, da sem butec. Rekel je:

— Vprašanje je bilo postavljeno po uganki. »Toliko zrn spraviš v litrski lonec, da je lonec poln!«

Na, pa me je potegnil za nos. Da, ta učitelj! Neprestano je mislil na gole številke; kadar je srečal na cesti učenca, ga je vprašal, koliko je devetkrat osem. In če ni znal, ga je zuhal in oštel:

— Osel, nauči se poštrevake! Pa sem vseeno toliko napredoval, da ločim bel kruh od črnega, slabo od dobrega, mastno od rodega.

Ljubek in svež spomin pa čuvam na dobro učiteljico, gospodično Magdo.

Bila je stara, imela je goste, sirove, skoraj srebrne lase, njene oči so bile lepe, ah, čudovite. Ne spominjam se, da bi kdaj koga kaznovala. Božala nas je, poljubljala, nas dvigala v naročje in ujkala kakor pužike. Kadar smo jo videli, je bila vesela, tako ljubko se je smehljala, da smo se smehljali tudi mi. Pripovedovala nam je pravljice, vesele in žalostne, junaške in jokave. In ko je govorila, smo videli dobre škratke, vile so se kopale v mrzlem studenčku in sušile na sončnih rebrih, povodni mož je ugrabil prelepo Alenko, orjak Ilija je razsekal hudobnega graščaka, pokopali smo ubogo Trnuljčico, ki jo je zastrupila hudobna mačeha. Pastirček Tikec je našel zaklad in vsi smo hodili z njimi in delili siromakom zlate cekine. Kadar se je smehljala, smo se smehljali tudi mi. Kadar je bil njen obraz žalosten, smo bili žalostni. (Nadaljevanje na 16. strani)

(Nadaljevanje z 2. strani)

razum o kreditiranju stanovanjske graditve in delitvi stanovanj, pravilnik o oblikovanju cen, pravilnik o potrebnem znanju in drugih zahtevah, odgovornosti in pooblastilih delavcev v komerciali.

5. Vsakemu članu samoupravnega organa zagotoviti, da dobi v roku vse interne predpise z njegovega področja. Organizirati seminarje o delu in nalogah posameznih samoupravnih organov.

Vsakemu vodstvenemu in vodilnemu delavcu dati v roke vse samoupravne predpise (sezname delovnih mest), organizirati dopolnjevanje z novimi, predajo tega njegovemu nasledniku itn.

J. Znižanje stroškov

1. Preveriti realnost in izvrševanje tehnoloških postopkov in normativov (po proizv. ekon. modelih) zlasti: količine vložnih surovin in izplen izdelkov (škart), potrebne zunanje storitve.

2. Delovna disciplina (prihod in odhod z dela, pripravljenost za nadure, sprehajanje med delovnim časom, zastoji v proizvodnji zaradi slabe organizacije, zasebni opravi med delovnim časom, itn.).

3. Stroški v režiji (papir, beleznine, obresti, reprezentanca, telefon, potni stroški).

4. Zmernost pri sindikalnih izletih.

5. Sestanke med delovnim ča-

som zmanjšati na nujne delovne (seje samoupravnih organov, občinskih družbenopolitičnih organov — zahtevati, da so izven delovnega časa).

K. Ostali ukrepi v poslovanju

1. Izpeljati plačilo odkupa v kooperaciji obvezno preko hranilnih knjižic, kot so plače.

2. Preanalizirati stanje zaloga, ugotoviti višino normalnih in ukrepati za znižanje.

3. Pregledati terjatve, zaostriti izterjavo, preverjati plačilno sposobnost kupcev. Komercialisti odgovorni osebno za plačilo. Akontacije le z odobritvijo FRS. V kooperaciji pogodbe vključiti določilo o medsebojni poravnavi obveznosti in terjatve do kooper. oziroma obrata za kooperacijo.

4. Pospešiti izpolnitev obveznosti SLOVINA pri Vitalu.

5. Slabo sodelovanje v dopisovanju za list Hmeljar (in dopisniško mrežo v TOZD).

6. Zagotoviti pri vključevanju večjih TOZD v poslovne asociacije, da skupni delegati informirajo TOZD preko »obvestil«.

Navedeno gradivo naj služi kot pripomoček aktivom TOZD za oceno in sprejem ukrepov za boljše poslovanje.

V programu se lahko predvidijo ukrepi s takojšnjo veljavnostjo, kakor tudi določijo izdelava predhodnih analiz (rokli) za sprejem ukrepov na določenih področjih.

(Nadaljevanje s 15. strani)

lostni vsi in če je jokala, smo jokali tudi mi.

Kadar smo jo razjezili, je bil njen obraz žalosten. Stala je pred nami in nas gledala. In ko smo se umirili, je bil njen obraz kakor mavrica. Nasmehnila se je, iz njenih oči je sijala dobrot.

— Ljubčki moji, rada vas imam, tako rada, da že ne vem kaj... Vaša mati sem in zdi se mi, da ste zrastle v mojem srcu...

Gledala nas je, tako mil je bil njen obraz, božala nas je z očarljivo toploto svojih oči, grela z zlatim srcem. Umolknila je in preteklo je nekaj toplih minut, potem pa je vzdihnila.

— Oh, ko bi vedela, če me imate radi.

Tedaj pa smo se vsuli iz klopi, jo obkrožili in dopovedovali s solzami v očeh.

— »Radi, radi... imamo vas radi.«

In glejte, pri dobri gospodični Magdi mi računstvo ni delalo težav. Na tablo je napisala: tri in dve. Povedala je, da je tri in dve pet. Gledala je naše obraze, naše oči. Videla je, da nismo razumeli. Poklicala je tri učence in dve punčki. Vsakemu je dala bonbon in vprašala:

— Ljubčki, koliko je tri in dve?

— Pet! smo kriknili.

In ker smo snov razumeli, smo seštevali dalje, toliko časa, da je vsak polizal bonbon. Računaje, rečem vam, nam je zlezlo v pete. Vsi smo ga bili veseli, zakaj takrat smo lizali bonbone, se sladkali s čokolado, drobili medene piškote.

Vsi smo jokali, ko je zmanjkalo šolskega leta. Obkrožili smo dobro gospodično Magdo in prosili, da bi hodili še leto dni v prvi razred. Božala nas je, ljubkovala in dvigala v naročje.

— Ljubčki, obiskala bom vsakega posebej, prav zares, in vsakemu bom prinesla slaščice.

Dobro se spominjam, da sem hodil že v peti razred in še vedno sem ukradel trenutek, da sem skočil v prvi razred k dobri gospodični Magdi. Pobožala me je in njene oči so sipale materino ljubezen.

— Oh, mucek ti moj, kako si zrasel!

Gotovo bi me dvignila v naročje, pa me je bilo že preveč. Segla je v žep in mi dala dinar. »Na, ljubček, kupi si žemljo...« Vzel sem dinar in šel. Dohitel me je srebrni glas dobre gospodične Magde in mi pobožal ušesa.

— »Markec, pa še kaj pridi!«

Travniki kličejo

Pridi, travniki kličejo, solze oči mi zalivajo. Kje je zlati čas, ko sem fant hodil k ljub'ci vasovat.

Travniki so zacveteli, s fanti na njih smo peli. Še pa ko se je delal svit smo iz vasi šli kositi.

Je travico kosa režala, iz grl je pesem odmevala. Smo vriskali in peli na glas, da slišalo se je tja v vas.

In brhka dekleta so prišla, prinesla vinca sladkega, še kaj dobrega za pod zob, če tudi včasih pečen bob.

Tako smo fantje si dobri bili, drug drugemu radi pomagali. Smo peli in kosili kar naprej dokler je bilo trave ke.

Danes bodo kosci v pozabo šli, pa tudi petja več slišati ni. En sam kosec travnike kosi, tako se čas hitro naprej vrti.

Anica Poznič

Vremenski PREGOVORI

Če je malega šmarna lepo, rado ostane še dva meseca takò.

Matej vedren, prijetna jesen.

Spomin na trpljenje podvojuje srečo.

Želje in ljubezen so krila za velika dela.

Zakon čuva budne, a ne tiste, ki spijo.

Verjeti moramo v svoje moči. V spoštovanju zakonov je svoboda.

ZA KONEC POLETJA

— Ali veš, kako se znebiš bolh? Vročega dne greš za Savinjo, tam ležiš toliko časa, da postane bolham vroče in gredo v vodo. Ti jo pa hitro pobrišeš!

PIJANČKA

— Vedno, kadar se napijem, vidim okoli sebe polno miši.

— Jaz pa nič, ker imam takrat vedno mačka.

Hmelj ob koncu

Skozi vse leto zakasnela rast hmelja se je odražala v poznem cvetenju in tvorbi storžkov. Zato smo pričeli z obiranjem hmelja kasneje kot normalno. Okvirni datumi pričetka obiranja savinjskega goldinga za posamezna področja:

18. 8. 1975 — Zasavje, Dolenja vas (razen Jurka vas), Ptujsko polje;

19. 8. 1975 — Savinjska dolina, Sentjur, Smarje, Velenje, Mozirje, Maribor;

20. 8. 1975 — Ruše, Kozje;

21. 8. 1975 — Radmirje, Zgornja Dravska dolina, Mislinjska dolina.

Nekateri so premaknili gornje datume za dan ali dva naprej. Nove sorte so pričeli obirati za savinjskim goldingom po vrsti: aurora (po 26. 8.), apolon (po 29. 8.), ahil po 1. 9.), atlas (po 8. 9.).

Sorto atlas so še poslednjič dognajili sredi avgusta, plevle pa uničili s herbicidi.

KAKO SMO ŠKROPILI

Vreme je bilo izredno ugodno za razvoj peronospor. Zaradi tega smo morali škropiti tudi v storžke z 0,25 % cuprablau Z, ali 0,2 % antracol, ali 0,1 % mycodifol. Samo proti peronospori smo pršili z zmanjšano količino vode in ustrezno povečano količino sredstva. Vsakih 8 dni smo obvezno škropili proti peronospori atlas in ahil. Škropivu pa smo prav tako pri apolonu dodajali cosan proti pepelasti plesni.

Z zadnjim škropljenjem smo razen v nekaterih primerih uničili hmeljne listne uši in rdečega pajka. Vendar naša pozornost ni popustila. Stalno smo pregledovali hmeljišča in ugotavljali razvoj škodljivcev.

Zaradi pogostih neviht in deževja so se tu in tam podirali deli žičnic ali trgala posamezna vodila. Hmelj smo takoj pobrali in ga poskropili proti peronospori z 0,15 % orthocidom 85. Prav tako smo škropili z orthocidom hmelj, ki ga je oklestila toča.

Novi hmeljarski starešina Anton Ocvirk je ves ponosen objel svojo pravkar izvoljeno hmeljsko princesko Sonjo Potočnik, kmečko hči iz Kaple vasi pri Preboldu. V ritmu prav zanju pripravljenega počasnega valčka sta se v zadovoljstvo navzočih kooperantov veselo zavrtela.

Hmeljar izdaja delavski svet kombinata »Hmezad« Zalec — Ureja uredniški odbor: Anton Gubenšek, dipl. kmet. inž. — predsednik, in člani: Jože Rojnik, kmet, Janez Luževič, diplomiran kmetijski inž., Bogdan Pugelj, diplomiran kmetijski inž., Vinko Strašek, pravnik in Miljeva Kač, diplomiran kmetijski inž. — urednica strokovne priloge. Glavni in odgovorni urednik inž. Vili Vybihal. — Uredništvo je v podjetju »Hmezad« v Zalcu, Ulica žalskega tabora 1 — Glasilo izhaja enkrat na mesec v 5.000 izvodih. — Letna naročnina 36 din. — Tisk in klišei AERO, kemična, grafična in papirna industrija Celje. — Po mnenju Sekretariata za informacije pri Izvršnem svetu Skupščine SR Slovenije, št. 421-1/72 z dne 18. 2. 1974 je Hmeljar prost davka od prometa proizvodov.